

**Taiteen keskustoimikunta
Tutkimus- ja tiedotusyksikkö**

**Arts Council of Finland
Research and Information Unit**

työpapereita
working papers

No 29 • 1999

Sari Karttunen

**Valokuvataiteen taiteilija-apurahat:
Selvitys määrällisestä kehityksestä
ja jakaumasta sekä merkityksestä
1970-1999.**

**State artist grants in photographic
art: survey of quantitative
development, distribution and effects
1970-1999.**

© Sari Karttunen ja taiteen keskustoimikunta

ISBN 952-5253-14-7

ISSN 0788-5318

Taiteen keskustoimikunta
Helsinki 1999

Valokuvataiteen taiteilija-apurahat: selvitys määrällisestä kehityksestä ja jakaumasta sekä merkityksestä 1970–1999

Sisältö

Tausta ja tavoitteet sekä aineisto	1
Valtion taiteilijapolitiikka ja -tukijärjestelmä	2
1960-luvun reformi	2
Suora taiteilijatuki 1997	5
Valtion taiteilija-apurahat	7
Lyhyet apurahat	7
Pitkät apurahat	9
Kiintiömättömät viisivuotiset apurahat	9
Vuotuinen taiteilija-apuraha ja taiteilija-apurahamäärärahat 1970–1998	10
Valokuvataiteen taiteilija-apurahat	10
Määrällinen kehitys	10
Aurahansaajat	12
Lyhyet apurahat	12
Viisitoistavuotiset ja kiintiömättömät viisivuotiset apurahat	17
Kaikki taiteilija-apurahat	17
Apurahoituksen laajuus ja vaikutukset	19
Lähteet	21
Liitetaulukot – <i>Appendix tables</i>	23
Liiteluettelot – <i>Appendix lists</i>	29
<i>State artist grants in photographic art: survey of quantitative development, distribution and effects 1970–1999</i>	40

Taulukko- ja kuvioluettelo – *List of tables and figures*

Tekstitaulukot – Text tables

1. Valtion suora tuki taiteilijoille tukimuodoittain 1997 – <i>Direct state support to artists by type of support 1997</i>	6
2. Lyhyiden taiteilija-apurahojen lakisääteiset taiteenalakiintiöt vuosille 1970–1999 (henkilötyövuosina) – <i>Statutory quotas of short-term state artist grants for the years 1970–1999 (manpower years)</i>	8
3. Valokuvataiteen lyhyet taiteilija-apurahat 1970–1990-luvuilla – <i>Short-term artist grants in photographic art for 1970s–1990s</i>	13
4. Valokuvataiteen lyhyet taiteilija-apurahat 1970–1990-luvuilla saajan asuinläänin mukaan – <i>Short-term artist grants in photographic art in 1970s–1990s by recipient's region of residence</i>	15
5. Valokuvataiteilijoille 1982–1995 myönnetyt pitkät taiteilija-apurahat – <i>Long-term state artist grants awarded for photographic artists 1982–1995</i>	17

Tekstikuviot – Text figures

1. Valokuvataiteen lyhyiden apurahojen saajat ikäryhmittäin 1988–1992 ja 1995–1999 – <i>Recipients of short-term state artist grants in photographic art by age group for 1988–1992 and 1995–1999</i>	14
---	----

Liitetaulukot – Appendix tables

1. Lyhyiden taiteilija-apurahojen lakisääteiset taiteenalakiintiöt vuosille 1970–1999 pituuden mukaan – <i>Statutory quotas of short-term state artist grants for the years 1970–1990 by length of grant</i>	23
2. Vuotuinen taiteilija-apuraha käypään ja kiinteään hintaan 1970–1998 – <i>Annual state artist grant at current and fixed prices 1970–1998</i>	24
3. Valtion taiteilija-apurahoihin käytetyt määrärahat 1974–1997 – <i>State expenditure on artist grants 1974–1997</i>	25
4. Kamerataiteen lyhyet taiteilija-apurahat ja valokuvataiteen osuus niistä 1970–1977 – <i>Short-term artist grants in camera art and the proportion of photographic art 1970–1977</i>	25
5. Valokuvataiteen lyhyet taiteilija-apurahat 1978–1999: hakijat ja saajat – <i>Short-term artist grants in photographic art 1978–1999: applicants and recipients</i>	26
6. Valokuvataiteen taiteilija-apurahat saajan sukupuolen mukaan 1978–1999 – <i>State artist grants in photographic art by sex of recipient 1978–1999</i>	27
7. Taiteilija-apurahahakemukset taiteenaloittain 1995–1999 – <i>Applications for artist grants by art form 1995–1999</i>	28

Liiteluettelot – Appendix lists

1. Valokuvataiteen taiteilija-apurahat 1970–1999 (saajat aakkosjärjestyksessä) – <i>State artist grants in photographic art 1970–1999 (recipients in alphabetical order)</i>	29
2. Valokuvataiteen taiteilija-apurahat 1970–1999 (saajat vuosittain apurahan keston mukaan) – <i>State artist grants in photographic art 1970–1999 (recipients by year and length of grant)</i>	32
3. Valokuvataiteen taiteilijaprofessorit 1970–1999 – <i>Artist professors in photographic art 1970–1999</i>	37

4. Valokuvataiteen edustajat valtion kamerataidetoimikunnassa 1970–1976 ja valtion valokuvataidetoimikunnan jäsenet 1977–2000 – <i>Representatives of photographic art in the National Council for Camera Art 1970–1976 and members of the National Council for Photographic Art 1977–2000</i>	37
--	----

Valokuvataiteen taiteilija-apurahat: selvitys määrällisestä kehityksestä ja jakaumasta sekä merkityksestä 1970–1999

Tausta ja tavoitteet sekä aineisto

Selvityksessä tarkastellaan valokuvataiteen taiteilija-apurahojen kappale- ja markkamääristä kehitystä vuosina 1970–1999. Siinä tutkitaan myös, ketkä tai millaiset henkilöt (sukupuolen, iän, asuinpaikan ja valokuvauksen lajin mukaan) ovat saaneet näitä apurahoja ja mitä muutoksia apurahojen jakaumassa on tapahtunut näiden kolmen vuosikymmenen aikana. Lopuksi pohditaan, mikä merkitys valtion taiteilija-apurahoilla on ollut paitsi yksittäisille valokuvataiteen harjoittajille mahdollisesti myös koko taiteenalan kehitykselle sitten 1960–1970-luvun vaihteen.

Selvitys on tehty pääosin taiteen keskustoimikunnan vuodelle 1995 myöntämän kohdeapurahan turvin. Se täydentää taiteilija-apurahojen osalta Tilastotietoa taiteesta -sarjassa julkaistua raporttia *Valtion valokuvataiteen tuki 1980–1991* (Karttunen 1991). Tarkastelu ulotetaan toisaalta ajassa taaksepäin vuoteen 1970, jolloin nykyinen taiteilija-apurahajärjestelmä tuli voimaan, ja toisaalta eteenpäin vuoteen 1999, jolloin siitä on tullut kertyneeksi jo kolmen vuosikymmenen kokemus. Näin muodostuva tarkasteluajanjakso käy suurin piirtein yksiin sen kanssa, minkä valokuvataide ylipäätään on ollut valtion taiteen tuen ja taidehallinnon piirissä: Valtion kamerataidelautakunta – joka edusti sekä elokuva-että valokuvataidetta – perustettiin vuonna 1964 suunniteltaessa taiteen tuki- ja hallintojärjestelmän uudistamista. Ensimmäiset nimikkomäärärahasa, valtionpalkinnot, valokuvataide sai valtion talousarvioon vuonna 1967, ja samoihin aikoihin alettiin tukea valokuva-alan järjestö- ja näyttelytoimintaa kamerataiteen yhteisistä määrärahoista. Ensimmäinen valokuvataiteilijoita laajemmassa mitassa koskettava tukimuoto olivat juuri selvityksen kohteena olevat vuonna 1969 perustetut taiteilija-apurahat.

Vuoden 1991 tilastoselvitys oli ensimmäinen osa taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikössä tehtyä valokuvataiteilijan asema -tutkimusta, josta varsinainen raportti ilmestyi 1993 (Karttunen 1993). Tätä tutkimusta on puolestaan jatkanut Joensuun yliopistoon

valmistelemäni väitöskirjatutkimus valokuvataiteen kentän ja valokuvataiteilijan ammatin kehityksestä Suomessa. Yksi jatkotutkimuksen keskeisiä kysymyksiä on, kuinka valtion taidepoliittiset toimet ovat muovanneet valokuvataiteen institutionaalista rakennetta ja valokuvataiteilijan ammatin harjoittamisen ehtoja. Tämä selvitys on vahvistanut sitä käsitystä, että valtion taiteilija-apurahoilla on ollut keskeinen rooli valokuvataiteen ja valokuvataiteilijan eriytyemisessä ja ammatillistumisessa viimeisten 30 vuoden aikana. Ne ovat mahdollistaneet kymmenille valokuvataiteen harjoittajille pitkäjäksoisen, päätoimisen taiteellisen työskentelyn. Yhdessä jatkuvasti lisääntyneiden opetustoimien kanssa ne ovat irrottaneet osan valokuvataiteilijoista työskentelystä ns. soveltavan valokuvauksen alueella tai kokonaan valokuvaukseen liittymättömissä ammateissa.

Aineisto apurahaselvitystä varten on kerätty valtion valokuvataidetoimikunnan ja taiteen keskustoimikunnan arkistoista, rekistereistä ja toimintakertomuksista, opetusministeriön arkistosta ja rekistereistä sekä valtion tulo- ja menoarvioesityksistä ja muista budjetti-asiakirjoista. Aineisto koostuu pääasiassa valtion taidehallintoelinten apurahapäätöksistä ja niitä koskevista säädöksistä.

Valtion taiteilijapolitiikka ja -tukijärjestelmä

1960-luvun reformi

Valtion taiteilijapolitiikka on Suomessa ensisijaisesti suoraa rahallista tukea taiteenharjoittajille, ennen muuta yksittäisille taiteilijoille kohdistettuja työskentely- ja kohdeapurahoja, taiteilijaprofessuureja ja -eläkkeitä. Nykyinen tukijärjestelmä on pääpiirteissään luotu 1960–1970-luvun vaihteessa. Sen suunnitteli vuosina 1962–1965 työskennellyt valtion taidekomitea, jonka puheenjohtajaksi kutsuttiin Lauri Aho ja jäseniksi keskeisten taidelaitosten ja taiteilijajärjestöjen edustajia.

1960-luvun puolessavälissä, kuten nykyisinkin, taideasiat kuuluivat valtionhallinnossa opetusministeriön toimialaan. Sen alaisuudessa toimi kuusi taidelautakuntaa: kirjallisuus, kuvataide, näyttämötaide (teatteri, tanssi ja puhetaide), rakennustaide (ml. taideteolli-

suus), säveltaide ja kamerataide (elokuvataide ja valokuvataide)¹. Ministeriö nimesi lautakunnat kolmivuotiskausiksi kuultuaan valtakunnallisia järjestöjä. Lautakuntien tehtävänä oli seurata oman taiteenlajinsa kehitystä ja valvoa sen etuja sekä tehdä lausuntoja, selvityksiä ja ehdotuksia toimintapiiriinsä kuuluvista kysymyksistä. Ne myös jakoivat vuosittain palkintoja taiteellisesta tuotannosta sekä apurahoja taideopintojen harjoittamiseen. Pääosa taiteilijoiden tuesta oli kuitenkin vuodesta 1948 lähtien kanavoitu Suomen Akatemian -järjestelmän kautta; myös Akatemia oli opetusministeriön alainen, joskin sillä oli itsehallinto-oikeus tietyin rajoituksin. Sen piirissä tieteen- ja taiteenharjoittajien työskentelyä tuettiin akateemikon viroilla ja apurahoilla.

Suomen Akatemialla oli kymmenen kiinteää akateemikon virkaa, joista kolmen tuli olla taiteella, ja myös kahteen vaihtuvaan virkaan nimitettiin taiteen edustajia². Akateemikot nimitti tasavallan presidentti akatemialautakunnan ehdottamista henkilöistä. Virkaan valittavan tuli aikaisemman toimintansa perusteella olla erityisen etevä luova taiteilija. Velvollisuutena oli suorittaa alaan kuuluvaa luovaa työtä, antaa ohjausta lahjakkaille nuorille taiteen harjoittajille ja muutoinkin edistää oman alan kehitystä. Akateemikolle maksettiin valtion korkeimman palkkaluokan mukaista palkkaa, minkä lisäksi hän sai apurahaa työskentelykustannuksiin. Akatemia-apurahoja puolestaan jaettiin varttuneille tieteen ja taiteen harjoittajille joka kolmas vuosi sata ja nuorille joka vuosi sata. Taiteen osuus oli 25 apurahaa kummastakin ryhmästä. Kolmevuotiset apurahat oli tarkoitettu alallaan eteviksi osoittautuneille varttuneille taiteen harjoittajille, yksivuotiset taas julkisesti esiintyneille tai siihen valmistautuville nuorille lahjakkaille taiteen harjoittajille. Apurahojen tarkoituksena oli antaa taiteilijoille mahdollisuus omistautua ansiotyöstä vapaina taiteen harjoittamiseen. Apurahat osoitettiin valtakunnallisille järjestöille ja yhteisöille³, joiden asettamat apurahalautakunnat jakoivat ne yksityisille taiteenharjoittajille.

Akatemiajärjestelmää oli kritisoitu jäykkyydestä ja elitistisyydestä jo 1950-luvulla, ja tyytymättömyys siihen vahvistui entisestään 1960-luvulle tultaessa. Valtion taidekomitean

---

¹ Nämä ns. Setälän lautakunnat oli perustettu pian itsenäistymisen jälkeen vuonna 1918. Niitä oli alun perin viisi. Kamerataidelautakunta perustettiin elokuussa 1964.

² Vakiintuneen käytännön mukaan kiinteät akateemikon virat jaettiin kirjallisuuden, säveltaiteen ja kuvataiteen kesken. Vuosina 1948–1965 nimitettiin kaikkiaan yhdeksän taiteen edustajaa akateemikoksi: kolme kirjailijaa, kolme säveltäjää, kaksi kuvataiteilijaa ja yksi arkkitehti.

³ Tämä koski kirjallisuutta, kuvataidetta, näyttämötaidetta ja säveltaidetta.

odotettiin ottavan osaltaan kantaa myös Akatemia-kysymykseen. Komitea ei pitänyt tarpeellisena Akatemian lakkauttamista vaan kannatti sen uudistamista ja laajentamista koskemaan siihen asti tuen ulkopuolelle jääneitä taiteenaloja kuten taideteollisuutta ja kamerataidetta.

Taidekomitean vuonna 1965 jättämän mietinnön keskeinen teesi oli, että valtion tuli ottaa taiteen kehittäminen entistä selkeämmin velvollisuudekseen: siihenastisesta passiivisesta taiteen ”tukemisen” periaatteesta oli luovuttava ja sen sijaan omaksuttava aktiivinen taiteen ”edistämisen” periaate. Tätä aktiivista taidepolitiikkaa tuli harjoittaa lainsäädännön kautta. Tukijärjestelmän uudistamisessa taidekomitea keskittyi taiteilijoihin, sillä se katsoi heidän työskentelyedellytystensä parantamisen tehokkaimmaksi keinoksi edistää suomalaista taidetta.

Taidekomitea laati ehdotukset sekä uuden taidetoimikuntalaitoksen että uuden taiteilija-apurahajärjestelmän perustamisesta. Kyse oli lähinnä reformista, sillä molemmat nojasivat melko pitkälle aikaisempiin malleihin. Eduskunta hyväksyi vuonna 1967 lain taiteen edistämisen järjestelystä (L 328/67), jolla perustettiin seitsemän taidetoimikuntaa ja niiden keskuselimeksi taiteen keskustoimikunta sekä lääneihin taidetoimikunnat¹, ja laki astui voimaan 1968. Komitean ehdotus taiteilijatukijärjestelmän uudistamisesta sen sijaan jäi odottamaan Akatemia-kysymyksen ratkaisua². Lopullisen ehdotuksen ”tieteen ja taiteen työskentelyedellytysten uudelleen järjestämisestä” teki vuonna 1969 Eino Saaren johtama komitea (Kom. 1969: B 2). Laki (734/69) ja asetus (845/69) taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista säädettiin vuonna 1969, ja ne astuivat voimaan seuraavan vuoden alussa. Suomen Akatemia vanhassa muodossaan lakkautettiin, mutta jo myönnettyt akateemikon³ virat jäivät kuitenkin voimaan ja vuosiksi 1969–1971 myönnetty kolmevuotiset akatemia-apurahat maksettiin vanhojen säännösten mukaisesti (L 761/69).

---

¹ Valtion taidetoimikuntia on nykyisin yhdeksän: elokuvataide-, kirjallisuus-, kuvataide-, näyttämötaide-, rakennustaide-, säveltaide-, taideteollisuus-, tanssi- ja valokuvataidetoimikunnat. Läänin taidetoimikunnat ovat nykyiseltä nimeltään alueellisia taidetoimikuntia, ja niiden lukumäärä on 13.

² Vuonna 1966 sekä varttuneiden että nuorten akatemia-apurahojen lukumäärä nostettiin 125:een. Taiteen osuus oli 50 kummastakin ryhmästä. (L 390/1966.)

³ Reformin yhteydessä akateemikosta tehtiin arvonimi (L 734/69). Se voi olla yhtä aikaa kahdeksalla taiteilijalla.

Uudet taiteilijoiden työskentelyn tukimuodot syntyivät lopulta pitkälti Akatemian aikais-
ten järjestelyjen pohjalle: taiteilijaprofessorin vaatimukset ja tehtävät muistuttavat virka-
akateemikon vaatimuksia ja tehtäviä, ja yksi- ja kolmevuotisten akademia-apurahojen ti-
lalle tulivat yksi-, kolme- ja viisivuotiset taiteilija-apurahat. Taiteilijatukeen kohdistetut
määrärahat kasvoivat reformin ansiosta huomattavasti ja uusia taiteenaloja otettiin järjes-
telmän piiriin. Muun muassa valokuvataiteilijat olivat olleet kokonaan Suomen Akademia-
järjestelmän ja ylipäänsä valtion tuen ulkopuolella satunnaisia avustuksia lukuun otta-
matta.

Suora taiteilijatuki 1997

Vuonna 1997 valtion suora tuki taiteilijoille oli yhteensä 127,2 miljoonaa markkaa (tau-
lukko 1). Ylimääräisten taiteilijaeläkkeiden osuus oli siitä miltei puolet. Eläkkeet myöntää
opetusministeriö, mutta valtion menoarviosta ne löytyvät valtiovarainministeriön pää-
luokasta. Eläkkeitä alettiin Suomessa jakaa taiteilijoille jo 1830-luvulla mutta 1920-luvul-
le saakka ne olivat itse asiassa työskentelyapurahoja (Tuomikoski-Leskelä 1977, 53).
Taiteilijaeläkejärjestelmä uudistettiin 1970-luvun puolessavälissä. Vuoteen 1992 eläkkeet
myönnettiin ensisijaisesti tunnustuksena taiteellisista saavutuksista; taiteilijan taloudelli-
nen tilanne otettiin huomioon eläkkeen koossa (koko- tai puolieläke). Nykyisin eläkkeet
myönnetään ansioituneille taiteilijoille taloudellisin perustein. Eläkkeensaajia on noin tu-
hat, ja uusia eläkkeitä jaetaan 35 vuodessa. Kokoeläke oli vuonna 1997 noin 5 700 mark-
kaa kuussa.

Vuonna 1997 taiteilija-apurahojen osuus taiteilijatuesta oli 27 prosenttia ja taiteilijapro-
fessorin virkojen 2 prosenttia. Taiteilija-apuraha oli noin 6 000 markkaa kuussa (veroton)
ja taiteilijaprofessorin palkka 12 800 markkaa kuussa. Niiden kanssa samassa yhteydessä
vuonna 1969 perustettuja kohdeapurahoja jaetaan vuosittain 50 taiteilija-apurahan ver-
ran. Kohdeapurahoja myönnetään yhdelle henkilölle tai työryhmälle tietyn työsuunnitel-
man toteuttamiseen, työkuukustannusten korvaamiseen, esitys-, esittely- ja julkistamiskus-
tannuksiin sekä tutkimustyöhön. Vuonna 1997 kohdeapurahojen ja niihin rinnastettavien
taiteilijoiden ulkomaisten matka-apurahojen osuus taiteilijatuesta oli yhteensä 4 prosent-
tia. Kooltaan kohdeapurahat vaihtelevat yleensä 5000:n ja 50 000 markan välillä.

TAULUKKO 1. Valtion suora tuki taiteilijoille tukimuodoittain 1997 – *Direct state support to artists by type of support 1997*

Tukimuoto – <i>Type of support</i>	1000 mk – <i>FIM</i>	%
Taiteilijaeläkkeet – <i>Artist pensions</i>	59 400	47
Taiteilija-apurahat – <i>Artist grants</i>	34 834	27
Kirjastokorvausapurahat – <i>Library compensation grants</i>	12 342	10
Läänien taidetoimikuntien apurahat ja palkinnot – <i>Grants and prizes by regional arts councils</i>	8 128	6
Kohdeapurahat (ml. matka-avustukset) – <i>Project grants (incl. travel grants)</i>	4 970	4
Kuvataiteilijoiden näyttöapurahat – <i>Compensation grants to visual artists</i>	3 000	2
Suomi-palkinnot – <i>Finland prizes</i>	2 000	2
Taiteilijaprofessorit – <i>Artist professors</i>	1 930	2
Näytelmäkirjallisuuden tuki – <i>Grants to playwrights</i>	550	0
Yhteensä – <i>Total</i>	127 155	100

Lähde: Taiteen keskustoimikunta. – *Source: Arts Council of Finland.*

Kirjastokorvausapurahat muodostivat kymmenesosan valtion suorasta taiteilijatuesta. Ne perustettiin 1961, ja niitä alettiin jakaa 1964. Niitä myönnetään korvaukseksi kirjailijoille ja kääntäjille siitä, että heidän teoksensa ovat maksutta lainattavissa kirjastoista. Apurahoina jaetaan vuosittain 10 prosenttia siitä rahamäärästä, jonka kuntien ylläpitämät yleiset kirjastot ovat edellisenä kalenterivuotena käyttäneet kirjahankintoihin. Kirjastokorvausten koko ei riipu kirjailijan teosten kirjastolainausten määrästä. Kuvataiteilijoille – kuvataiteen, taideteollisuuden ja valokuvataiteen edustajille – on jaettu vastaavanlaisin teki-jänoikeustyypisin perustein näyttökorvausapurahoja vuodesta 1997 lähtien. Ensimmäisellä kerralla jaossa oli kolme miljoonaa markkaa, vuonna 1998 jo viisi miljoonaa.

1960-luvun reformin yhteydessä perustetuilla läänien taidetoimikunnilla – vuodesta 1997 lähtien alueellisilla taidetoimikunnilla – on käytössään vuotuinen määräraha, josta ne jakavat apurahoja ja palkintoja taiteilijoille. Läänien apurahoista valtaosa on kooltaan kohdeapurahaluokkaa mutta jonkin verran jaetaan myös vuosiapurahoja. Vuonna 1997 läänien kautta kulkeutui 6 prosenttia valtion suorasta taiteilijatuesta. Loput 2 prosenttia valtion suorasta taiteilijatuesta koostui näytelmäkirjallisuuden tuesta sekä vuosittaisista valtion- eli Suomi-palkinnoista. Näytelmäkirjallisuuden tukea jaetaan näytelmäkirjailijoille, joiden näytelmillä on ollut ensi-ilta edellisen vuoden aikana. Suomi-palkintoja on nykyisin

kolmea lajia: opetusministeriön asettamien raatien jakamat palkinnot ansiokkaasta elämänurasta ja lupaavasta läpimurrosta sekä taidetoimikuntien jakamat valtionpalkinnot kullakin taiteenalalla.

Valtion taiteilija-apurahat

Lyhyet apurahat

Vuoden 1969 lailla perustettuja yhden, kolmen ja viiden vuoden pituisia taiteilija-apurahoja kutsutaan *lyhyiksi* erotukseksi 1980-luvun alussa perustetuista pitkistä, ns. viisitoistavuotisista apurahoista (ks. s. 9). Taiteilija-apurahat on tarkoitettu taiteenharjoittajien työskentelyedellytysten turvaamiseen sekä kotimaassa ja ulkomailla tapahtuviin opintoihin ja jatkokoulutukseen. Niitä voidaan myöntää myös arvostelijoille ja erityisestä syystä taiteen opettajille samoin kuin taiteen ja taidehistorian tutkijoille.

Lyhyiden taiteilija-apurahojen kokonaislukumäärä on säädetty laissa (734/69 muutoksineen) ja niiden jakautuminen taiteenalojen kesken asetuksessa (845/69 muutoksineen). Valtion taidetoimikuntia vastaavilla taiteenaloilla sekä taidearvostelulla on omat apurahakiintiönsä. Eri taiteenaloille on varattu eri suuruiset kiintiöt, koska ne ovat volyymitään hyvin eri kokoisia. Lisäksi joillakin taiteenaloilla, kuten näyttämötaiteessa, huomattava osa taiteilijoista työskentelee kiinteässä työsuhteessa, kun taas esimerkiksi kuvataiteessa vapaat taiteilijat ovat enemmistönä.

Alun perin uusia lyhytaikaisia apurahoja perustettiin jaettavaksi vuosittain 218 apurahatai henkilötövuoden verran. Sitten vuoden 1969 taiteenaloittaisiin apurahakiintiöihin on tehty muutoksia neljä kertaa, viimeksi vuonna 1989 (A 1174/89) (taulukko 2; liitetaulukko 1)¹. Tällä hetkellä henkilötövuosia jaetaan vuosittain 395², joista 345 on kiintiöity taiteenaloittain. Suurimmat kiintiöt ovat olleet kuvataiteilijoilla ja kirjailijoilla, jotka yhdessä ovat saaneet yli puolet apurahoista. 1990-luvulla näiden kahden taiteenalan yhteen-

---

¹ Taulukossa 2 ilmaisu ”kiintiöt vuosille 1970–1999” viittaa siihen, että kunakin vuonna alkavat taiteilija-apurahat jaetaan jo edellisen vuoden aikana. Kiintiönmuutokset ovat tulleet pääsääntöisesti voimaan koskien säätämivuotta seuraavana vuonna alkaneita apurahoja.

² 112 yksivuotista, 41 kolmevuotista sekä 32 viisivuotista apurahaa.

laskettu osuus 345 kiintiöidystä henkilötyövuodesta on ollut 52 prosenttia (179). Kolmantena tulee säveltaide vajaalla 16 prosentilla (54).

TAULUKKO 2. Lyhyiden taiteilija-apurahojen lakisäätiset taiteenalakiintiöt vuosille 1970–1999 – *Statutory quotas of short-term state artist grants for the years 1970–1999*

Taiteenala <i>Art form</i>	Henkilötyöv. – <i>Manpower years</i>					Prosentteina – <i>Percentages</i>					Kasvu – <i>Growth</i>	
	Kiintiö säädetty – <i>Quota set in</i>					Kiintiö säädetty – <i>Quota set in</i>					(<i>%</i>)	
	1969	1980	1981	1988	1989	1969	1980	1981	1988	1989	1980/ 1989	1969/ 1989
Elokuvataide <i>Cinema</i>	–	15	18	19	20	–	5,0	5,6	5,6	5,8	33,3	–
Kamerataide <i>Camera art</i>	10	–	–	–	–	4,6	(7,0)	(8,4)	(8,6)	(10,1)	(66,7)	(250,0)
Kirjallisuus <i>Literature</i>	58	74	80	81	81	26,6	24,8	24,8	24,0	23,5	9,5	39,7
Kuvataide <i>Visual art</i>	60	94	97	98	98	27,5	31,5	30,1	29,0	28,4	4,3	63,3
Näyttämötaide <i>Theatre</i>	25	25	25	26	26	11,5	8,4	7,8	7,7	7,5	4,0	4,0
Rakennustaide <i>Architecture</i>	7	7	7	8	8	3,2	2,3	2,2	2,4	2,3	14,3	14,3
Säveltaide <i>Music</i>	40	50	53	53	54	18,3	16,8	16,5	15,7	15,7	8,0	35,0
Taideteollisuus <i>Crafts and design</i>	8	11	14	19	19	3,7	3,7	4,3	5,6	5,5	72,7	137,5
Tanssitaide <i>Dance</i>	5	8	11	16	16	2,3	2,7	3,4	4,7	4,6	100,0	220,0
Valokuvataide <i>Photographic art</i>	–	6	9	10	15	–	2,0	2,8	3,0	4,3	150,0	–
Arvostelu <i>Criticism</i>	5	8	8	8	8	2,3	2,7	2,5	2,4	2,3	0,0	60,0
Yhteensä <i>Total</i>	218	298	322	338	345	100	100	100	100	100	15,8	58,3

Lähteet: Asetukset 845/1969, 86/1980, 76/1981, 1179/1988 ja 1174/1989.

Sources: Decrees 845/1969, 86/1980, 76/1981, 1179/1988 and 1174/1989.

Kiintiöidyt lyhytaikaiset taiteilija-apurahat myönnetään hakemuksesta. Jakopäätökset tekee asianomainen valtion taidetoimikunta lukuun ottamatta arvostelijoiden apurahoja, jotka jakaa taiteen keskustoimikunta. Apurahoja myönnettäessä on otettava huomioon kielellinen ja alueellinen tasapuolisuus. Kolme- ja viisivuotisia apurahoja myönnettäessä etusija on annettava luovan suorituskäytönsä jo osoittaneille taiteilijoille. Vuonna 1995 säädettiin lisäksi, että tietty osuus yksivuotisista apurahoista on myönnettävä nuorille tai uransa alussa oleville taiteenharjoittajille (L 275/1995).

Pitkät apurahat

Vuonna 1982 perustettiin pitkäaikaiset, ns. viisitoistavuotiset taiteilija-apurahat, joita jaettiin 10 kappaletta vuodessa vuoteen 1995 saakka (yhteensä 140). Niitä myönnettiin vähintään 40-vuotiaille eteviksi osoittautuneille päätoimisille taiteenharjoittajille. Niiden tarkoitus oli taiteilijapalkan omaisesti turvata taiteilijoiden toimeentulo eläkeikään asti. Apurahan saajalla ei saanut olla taiteelliseen toimintaan liittyvää työ- tai virkasuhdetta. 15-vuotisen apurahan tosiasiallinen kesto riippui saajan iästä. Mitä lähempänä eläkeikää saaja oli, sitä useampia vuosia hänen apurahastaan jäi jaettavaksi nuoremmille, joille parhaassa tapauksessa saatettiin myöntää apuraha lähes 20 vuodeksi. Valtaosa¹ vuosina 1982–1995 myönnettyistä pitkistä apurahoista on yhä maksussa. Viimeiset niistä loppuvat vasta 2010-luvulla.

Pitkät apurahat jakoi opetusministeriö taiteen keskustoimikunnan esityksestä; keskustuimikunta puolestaan pyysi ensin hakemuksista lausunnot valtion taidetoimikunnilta. Pitkiä taiteilija-apurahoja ei ollut kiintiöity taiteenaloittain. Kuvataide sai vuosina 1982–1995 jaetuista 140 apurahasta 32 prosenttia ja kirjallisuus 30 prosenttia².

Kiintiöimättömät viisivuotiset apurahat

Kun uusien pitkäaikaisten apurahojen myöntäminen lopetettiin vuonna 1995, korvaukseksi viisivuotisten apurahojen lukumäärää lisättiin (L 143/1995). Aluksi uusia viisivuotisia perustettiin jaettavaksi 10 vuodessa. Niiden lukumäärä nousee 20:een vuonna 2001 ja 30:een vuonna 2006. Näitä viisivuotisia apurahoja ei ole kiintiöity taiteenalojen kesken, ja toisin kuin muut lyhyet apurahat – arvostelijoiden apurahat lukuun ottamatta – ne jakaa taiteen keskustoimikunta. Nämä apurahat on profiloitu omaksi tukimuodokseen, joka kohdistetaan yhtäältä jonkin taiteenalan huippuosaamiseen ja toisaalta erityisen laaja-alaiseen, korkeatasoiseen taiteelliseen toimintaan (Taidetoimikunnat 1997, 6). Lastenkulttuuria ja poikkitaiteellisuutta pyritään suosimaan niitä jaettaessa.

¹ Vuonna 1998 ainakin osan vuotta oli maksussa vielä 118 pitkää apurahaa.

² Muiden alojen prosentuaaliset osuudet olivat seuraavat: säveltaide 12, taideteollisuus 7, valokuvataide 6, elokuvataide 5, näyttämötaide 5 ja tanssitaide 3.

Vuotuinen taiteilija-apuraha ja taiteilija-apurahamäärärahat 1970–1998

Taiteilija-apurahat on sidottu peruspalkkaan valtion palkkaluokassa A9, ja ne maksetaan kuukausittain. Vuonna 1998 apuraha oli 6 118 markkaa kuukaudessa (verotonta tuloa). Apurahan arvo on pudonnut suhteessa elinkustannuksiin vuodesta 1970 vuoteen 1998 (liitetaulukko 2). Vuoden 1970 vuosiapuraha, tuolloin noin 14 000 markkaa, olisi tänä päivänä lähes 90 000 markkaa. Käypään hintaan vuoden 1998 apuraha oli noin 73 400 markkaa, mikä on 82 prosenttia vuoden 1970 arvosta.

Vuonna 1997 valtion lyhyt- ja pitkäaikaisia taiteilija-apurahoja oli maksussa yhteensä 486 henkilötyövuoden verran, ja valtio käytti niihin kaikkiaan 34,8 miljoonaa markkaa. Tämä summa oli yli kaksinkertainen verrattuna vuoden 1974 kulutukseen, noin 15,5 miljoonaa markkaan (1997 hintaan) (liitetaulukko 3). Myös maksussa olevien apurahojen määrä oli kasvanut yli kaksinkertaiseksi, 218:sta 486 henkilötyövuoteen. – Vertailu on tässä tehty vuoteen 1974 vuoden 1970 sijaan sen vuoksi, että vaikka apurahoja alettiin jakaa vuonna 1970, uusi apurahajärjestelmä toimi kokonaisuudessaan vasta 1974, jolloin olivat maksussa viitenä edellisenä vuotena myönnetyt viisivuotiset samoin kuin kolmena edellisenä vuotena myönnetyt kolmevuotiset apurahat.

Valokuvataiteen taiteilija-apurahat

Määrällinen kehitys

Vuosina 1968–1976 elokuva- ja valokuvataidetta edusti yhteinen kamerataidetoimikunta, joka jakoi näiden alojen lyhyet taiteilija-apurahat vuosille 1970–1977. Kamerataiteen kiintiö oli tuolloin yksi kolmevuotinen ja seitsemän yksivuotista apurahaa eli yhteensä 10 henkilötyövuotta. Kiintiön jako elokuva- ja valokuvataiteen kesken riippui hakemusten määrästä ja laadusta, minkä lisäksi siihen tietenkin vaikuttivat taiteenalojen voimasuhteet toimikunnassa ja niiden edustajien neuvottelutaidot. Toimikunnassa oli seitsemän jäsentä (pj. ja kuusi jäsentä) vuosina 1968–1970 ja yhdeksän jäsentä vuosina 1971–1976 (liite-

luettelo 4). Pääkamerataiteena pidetyllä elokuvataiteella oli toimikunnassa koko ajan enemmistö, ja myös kaikki puheenjohtajat edustivat sitä.

Kamerataide-käsite oli alusta pitäen osoittautunut keinotekoiseksi – pelkkä kameran käyttö ei riittänyt yhdistämään toisistaan muuten merkittävästi poikkeavia taidemuotoja. Lukuisten esitysten jälkeen kamerataidetoimikunta jaettiin kahtia vuonna 1976. Vaikka erilliset elokuva- ja valokuvataidetoimikunnat aloittivat toimintansa 1977, kamerataiteen apurahakiintiö säilyi asetuksessa vuosikymmenen loppuun. Näinä vuosina opetusministeriö jakoi kiintiön elokuva- ja valokuvataiteen kesken. Kolmevuotista apurahaa vuoroteltiin, kuten oli tehty yhteisen toimikunnan aikanakin.

Vaikka valokuvataide oli kamerataidetoimikunnassa vähemmistönä, se sai niinkin paljon kuin 36 vuotta eli miltei puolet vuosille 1970–1977 jaetuista 80 henkilötyövuodesta. Kamerataiteen kiintiön voimassaolon aikana vuosina 1970–1979 jaetuista 100 henkilötyövuodesta valokuvataiteen osuus oli 46. (Liitetaulukot 4–5.)

Kun taiteilija-apurahoja säätävää asetusta muutettiin ensimmäisen kerran vuonna 1980, elokuvataide ja valokuvataide saivat vihdoinkin omat kiintiönsä: edellinen 15, jälkimmäinen 6 henkilötyövuotta (ks. taulukko 2 edellä). Vuoden 1980 jälkeen valokuvataiteen kiintiötä on korotettu kolme kertaa (1981, 1988 ja 1989), minkä tuloksena se on kasvanut peräti 150 prosenttia. Nykyisin se on 15 henkilötyövuotta: yksi viisivuotinen, kaksi kolmevuotista ja neljä yksivuotista apurahaa. Elokuvataiteen nykyinen kiintiö on 20 vuotta, missä on kasvua 33 prosenttia vuodesta 1980.

Vaikka minkään muun taiteenalan kiintiö ei ole sitten vuoden 1980 kasvanut niin paljon kuin valokuvataiteen, taiteenalojen kokonaisuudessa sen osuus on yhä vain 4,3 prosenttia – oltuaan vaatimattomat 2,0 prosenttia vuonna 1980. Valokuvataiteen 15 henkilötyövuoden kiintiö on pienin rakennustaiteen ja arvostelun jälkeen (8 htv). Silti valokuvataiteen osuus apurahakiintiöstä on viimeisten viiden vuoden aikana likimain vastannut sen osuutta apurahahakemuksista (4,5 %) (liitetaulukko 7). Tästä näkökulmasta valokuvataiteilijat eivät siis ole muita huonommassa asemassa. Tosiasia on, että viime vuosina valtion taide-

toimikunnille osoitetut taiteilija-apurahahakemukset ovat miltei vuosi vuodelta lisääntyneet jaettavien apurahojen lukumäärän säilyessä entisellään¹.

Valtion valokuvataiteilijoiden taiteilija-apurahoihin käyttämät määrärahat ovat kasvaneet huomattavasti keskimääräistä enemmän sitten apurahajärjestelmän liikkeelle lähdön. Vuoden 1997 kulutus (1,7 mmk) oli noin kahdeksankertainen vuoteen 1974 (213 400 mk) verrattuna (liitetaulukko 3). Valokuvataiteen osuus määrärahoista kasvoi tänä aikana 1,4 prosentista 4,9 prosenttiin. Tämä johtuu ensinnäkin valokuvataiteen kiintiön suhteellisesti suurimmasta kasvusta lyhytaikaisten apurahojen tapauksessa. Lisäksi valokuvataiteen osuus pitkistä apurahoista oli kuusi prosenttia, mikä on jonkin verran suurempi kuin sen osuus yleensä eri apurahatyypeistä.

Apurahansaajat

Lyhyet apurahat

Vuosille 1970–1999 jaettiin valokuvataiteessa yhteensä 202 lyhyttä taiteilija-apurahaa, ja ne menivät 138:lle eri henkilölle (liiteluettelo 1; taulukko 2). Henkilötyövuosina apurahoja jaettiin yhteensä 284. Jaettava potti oli kasvanut melkoista tahtia vuosikymmeneltä toiselle: 1970-luvulla henkilötyövuosia oli jaossa yhteensä 46, 1980-luvulla 88 ja 1990-luvulla jo 150. (Taulukko 3.) 138:sta apurahan saajasta 85 (62 %) oli saanut apurahan vain yhden kerran, 45 henkilölle apuraha oli myönnetty kaksi kertaa, ja 8 henkilöä oli saanut vähintään kolme lyhyttä apurahaa (maksimi 5). Keskimääräinen apurahakertymä saajaa kohti oli 2,1 vuotta (mediaani 1,0 ja maksimi 9,0).

---

¹ Valtion valokuvataidetoimikunnalle tuli 1980-luvun alkupuoliskolla vuosittain keskimäärin noin 40 taiteilija-apurahahakemusta. Vuosikymmenen loppupuoliskolla hakemusten määrä nousi 55:een. 1990-luvun alkupuoliskolla lama kasvatti hakemusten määrän jo liki 70:een. Laman taitumisesta huolimatta kasvu on jatkunut: vuosikymmenen loppupuoliskolla hakemuksia tuli keskimäärin lähes 90 vuodessa. Läpimenoprosentti on laskenut noin kymmeneen. (Liitetaulukko 5.) Valokuvataiteessa, kuten monella muullakin taiteenalalla, saajien määrää on nostettu jakamalla huomattava osa yksivuotisista apurahoista puolivuotisina niin kuin laki sallii. (Ks. liiteluettelo 2.)

TAULUKKO 3. Valokuvataiteen lyhyet taiteilija-apurahat 1970–1990-luvuilla – *Short-term state artist grants in photographic art for 1970s–1990s*

Vuosi – Year	Henkilötyövuosia <i>Manpower years</i>	Apurahoja <i>Grants</i>	Apurahansaajia <i>Grant recipients</i>
1970–1979	46	51	43
1980–1989	88	59	54
1990–1999	150	92	76
Yhteensä – Total	284	202	138

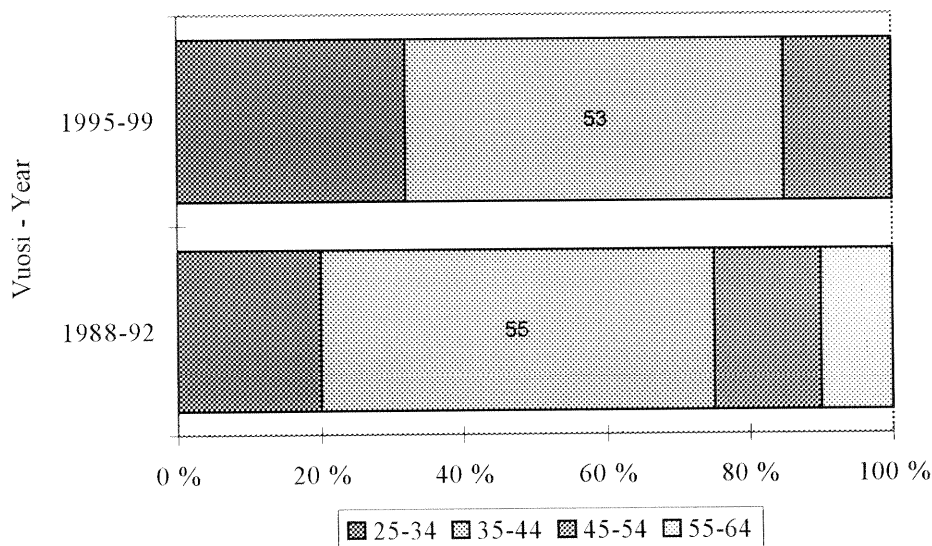
Valokuvataiteen lyhyitä apurahoja 1970–1999 saaneiden joukko on varsin miesvaltainen (75 %). Ensi alkuun myös valtaosa apurahan hakijoista oli miehiä, joten varsinaisesta syrjinnästä ei ollut kysymys. Viimeisten 15–20 vuoden aikana naisten osuus valokuvataiteilijoista on nopeasti kasvanut, mikä on näkynyt myös apurahojen jaossa, tosin jonkinmoisella viipeellä (ks. Karttunen 1991, 53). 1970-luvulla 43 apurahan saajan joukossa oli vain yksi nainen. 1980-luvullakin naisten osuus apurahan saajista jäi 12 prosenttiin (7); apurahavuosista laskettuna naisten osuus oli vielä pienempi, vain 6 prosenttia (5), joten naiset saivat lyhyempiä apurahoja kuin miehet (liitetaulukko 6). Kuutena vuotena kaikki apurahat menivät miehille, eivätkä naiset saaneet koko vuosikymmenen aikana yhtään kolmevuotista apurahaa – viisivuotistahan valokuvataiteella ei vielä tuolloin ollutkaan.

1980- ja 1990-luvun vaihteessa apurahojen jakaumassa naisten ja miesten kesken tapahtui selvä murros. Samoihin aikoihin naisten osuus alkoi kasvaa myös valokuvataidetoimikunnassa, jossa oli siihen saakka ollut enintään yksi nainen; 1990-luvulla on toiminut kaksi naispuheenjohtajaakin (ks. liiteluettelo 4). 1990-luvun alkupuoliskolla naisten osuus apurahansaajista nousi 31 prosenttiin ja jälkipuoliskolla peräti 49 prosenttiin. Henkilötyövuosista naiset saivat vuosikymmenen alkupuoliskolla 37 prosenttia ja jälkipuoliskolla 42 prosenttia. 1990-luvun alussa naisille jaetut apurahat olivat siis keskimäärin suurempia kuin miesten (2,0 versus 1,5 vuotta). Kaiken kaikkiaan naiset saivat 1990-luvulla apurahojen kappalemäärästä 40 ja vuosimäärästä 39 prosenttia. Tämä on suurin piirtein samaa luokkaa kuin taiteenaloilla keskimäärin: vuosina 1996–1997 kaikista taiteilija-apurahansaajista 42 prosenttia oli naisia (Taidetoimikunnat 1997, 14).

Ensimmäisen taiteilija-apurahan saajien keski-ikä on valokuvataiteessa vuosien saatossa hieman noussut: 1970-luvulla ensimmäinen apuraha saatiin keskimäärin 36,1 vuoden

(nuorin saaja 21-vuotias), 1980-luvulla 36,4 vuoden (nuorin 25) ja 1990-luvulla 37,5 vuoden iässä (nuorin 28). Kokonaisuutena valokuvataiteen apurahansaajat ovat kuitenkin viime vuosina nuorentuneet. Kuviossa 1 vertaillaan valokuvataiteen lyhytaikaisten apurahojen saajia vuosina 1988–1992 (N=40) ja vuosina 1995–1999 (N=47). Molempina jaksoina suurimman osuuden (yli puolet) apurahoista olivat saaneet 35–44-vuotiaat ja toisena tulivat 25–34-vuotiaat. Jälkimmäisellä jaksolla apurahan saaneet painottuivat edellis-täkin vielä vahvemmin kahteen nuorimpaan ikäluokkaan: alle 45-vuotiaat saivat 85 prosenttia apurahoista, eikä yhtään apurahaa ollut myönnetty yli 54-vuotiaille.

KUVIO 1. Valokuvataiteen lyhyiden apurahojen saajat ikäryhmittäin 1988–1992 (N=40) ja 1995–1999 (N=47) – *Recipients of short-term state artist grants in photographic art by age group for 1988–1992 (N=40) and 1995–1999 (N=47)*

Valokuvataiteen lyhyet apurahat eivät ole jakautuneet tasaisesti maan eri osien kesken – eivät edes suhteessa valokuvataiteilijoiden tai apurahanhakijoiden alueelliseen jakaumaan. Runsaat kaksi kolmasosaa vuosina 1970–1999 jaetuista valokuvataiteen lyhyistä apurahoista oli mennyt nykyisen Etelä-Suomen läänin alueelle (taulukko 4). 1980-luvulla apurahoja myönnettiin laajemmalle alueelle kuin muilla vuosikymmenillä. Kahden pohjoisimman läänin osuus nousi tuolloin peräti 18 prosenttiin. Vuoden 1991 tilastoraportin mukaan Uudenmaan lääni ei painottunut valokuvataiteessa yhtä vahvasti kuin muilla tai-

teenaloilla keskimäärin¹. Silti myös valokuvataiteessa uusimaalaiset onnistuivat saamaan apurahahakemuksensa läpi muualla Suomessa asuvia paremmin. (Karttunen 1991, 58–59.)

TAULUKKO 4. Valokuvataiteen lyhyet taiteilija-apurahat 1970–1990-luvuilla saajan asuinläänin mukaan – *Short-term artist grants in photographic art in 1970s–1990s by recipient's region of residence*

Vuosi – Year	Lääni – Region					Yhteensä Total (%)	Yhteensä Total (kpl – no)
	Etelä- Suomi South Finland	Länsi-Suomi Western Finland	Itä-Suomi Eastern Finland	Oulu Oulu	Lappi Lapland		
1970–1979	67	14	4	8	–	100	51
1980–1989	64	10	7	15	3	100	59
1990–1999	75	10	7	8	1	100	92
Yhteensä – Total	70	11	6	10	1	100	202

Apurahansaajia on jokseenkin vaikea luokitella valokuvauksen lajin perusteella, sillä tämä ei useinkaan käy ilmi hakemuksista. Ylipäänsäkin yksiselitteisen lajijaon tekeminen on valokuvauksessa hankalaa, sillä useat valokuvaajat harjoittavat monentyyppistä toimintaa. Sitä paitsi lajien rajojen ja etenkin ‘taiteen’ määrittely valokuvauksessa on muuttunut viimeisten kolmen vuosikymmenen aikana huomattavasti. Vuoden 1991 tilastoraporttiin vuosina 1988–1992 apurahan saaneet luokiteltiin silloisen valokuvataidetoimikunnan avustuksella. Apurahan saajat jaettiin karkeasti viiteen ryhmään: lehti-, luonto-, mainos- ja muotokuvaajat sekä ”vapaat valokuvaajat”. Viimeksi mainittu oli oikeastaan kaato-luokka, joka koostui valokuvataiteilijoista, taiteilija-opettajista, freelancerkuvajournalis-teista, reportaasi-, teatteri-, arkkitehtuuri- yms. kuvaajista. Näin määritellyt vapaat valo-kuvaajat saivat 65 prosenttia tarkastelujakson aikana jaetuista apurahoista. Lehtikuvaaji-en osuus oli 15, luontokuvaajien 13, muotokuvaajien 5 ja mainoskuvaajien 3 prosenttia. Sitten vapaiden valokuvaajien osuus lienee vain korostunut entisestään.

1970-luvun alussa vapaat valokuvaajat ja valokuvataiteilijat olivat vielä vähemmistönä apurahan saajien joukossa – kärjistäenhan voitaisiin väittää, että itse apurahajärjestelmä on mahdollistanut tämäntyyppisen toiminnan valokuvauksen alueella. Alkuvaiheessa apu-

¹ Vuosina 1988–1995 valokuvataiteen apurahansaajista oli uusimaalaisia 55 prosenttia, kun kaikilla taiteenaloilla yhteensä osuus oli 66 (Valtion taidetoimikunnat 1995).

rahansaajien joukossa oli ammattivalokuvaajien ohella myös jonkin verran harrastajataiteilijoita, mutta ammattitaiteilijoiden määrän kasvaessa he ovat miltei kadonneet taiteilijatuojärjestelmän piiristä.

On muistettava, että apurahojen jakauma ei kerro vain valokuvauksen lajien ja niiden edustajien keskinäisistä painosuhteista vaan se heijastaa aina myös valokuvataidetoimikunnan koostumusta, joka taas on viime kädessä kiinni opetusministeriöstä. Valokuvataidetoimikuntaa hallitsi 1990-luvun alkuun saakka Finnfoto, Suomen Valokuvajärjestöjen Keskusliitto jäsenjärjestöineen¹. Finnfoto perustettiin vuonna 1970; sitä edelsi ennen muuta uuden taidehallinnon tarpeisiin perustettu valokuva-alan neuvottelukunta. ”Valokuvataide” alkoi järjestäytyä 1970–1980-luvun vaihteessa, jolloin perustettiin nyttemmin jo lakkautettu Valokuvataiteen seura. Valokuvataiteilijoiden liitto, alan ammattijärjestö, syntyi vasta vuonna 1988. Muutaman vuoden viipeen jälkeen sillä on nykyisin melko vahva edustus toimikunnassa finnfotolaisten rinnalla.

Valokuvataiteen apurahansaajien joukko on ollut ja on yhä heterogeeninen, ja samoin on vaihdellut myös apurahan käyttötarkoitus ja hyöty. Osalle apuraha tarjoaa mahdollisuuden vapautua väliaikaisesti leipätyöstä soveltavan valokuvauksen parissa (harvemmin jossain aivan muussa ammatissa) ja keskittyä tilaustöiden sijaan johonkin ”omaan”, taiteelliseen projektiin. Vapaille valokuvaajille tai valokuvataiteilijoille taas apurahat ovat yksi normaalin toiminnan vaihtoehtoisista rahoituskeinoista. Ne ovat olennainen osa heidän toimeentulostrategiaansa. Pelkästään ”vapaita” teoksia myymällä elää Suomessa vain harva valokuvataiteilija, jos kukaan. Opettaminen sen sijaan turvaa monen leivän. Yleensä vapaan valokuvaajan tai valokuvataiteilijan toimeentulo tulee useista lähteistä. (Ks. Karttunen 1993, 1998b.)

---

¹ Finnfoton nykyiset jäsenjärjestöt ovat Suomen Kameraseurojen liitto (perustettu 1932), Suomen Luonnonvalokuvaajat (1978), Suomen Valokuvaajain Liitto (1919), Suomen Lehtikuvaajat (1947), Suomen Mainosvalokuvaajat (1959), Valokuvauksen opiskelijat (1962; vuoteen 1974 Kamerataiteen yhdistys) ja Erikoisalojen valokuvaajat (1986).

Viisitoistavuotiset ja kiintiöimättömät viisivuotiset apurahat

Valokuvataiteen osuus vuosina 1982–1995 jaetuista 140 pitkästä taiteilija-apurahasta oli kuusi prosenttia. Se myönnettiin kahdeksalle valokuvataiteen edustajalle (taulukko 5). Vuonna 1998 kuusi heistä nautti yhä pitkää taiteilija-apuraha (lopun kaksi nauttivat valtion taiteilijaeläkettä). Viimeinen näistä apurahoista päättyy vasta vuonna 2012. Valokuvataiteessa pisin ”viisitoistavuotinen” on tosiasialliselta kestoaltaan liki 20 vuotta.

TAULUKKO 5. Valokuvataiteilijoille 1982–1995 myönnetyt pitkät taiteilija-apurahat – *Long-term state artist grants awarded for photographic artists 1982–1995*

Saaja – <i>Recipient</i>	Syntymävuosi – <i>Year of birth</i>	Apurahakausi – <i>Grant period</i>	Apurahan kesto (v + kk) – <i>Length of grant (yrs + months)</i>
Mikko Savolainen	1933	1.1.1983–31.10.1996	13 + 10
Simo Rista	1933	1.1.1984–31.05.1996	12 + 5
Eero Murtomäki	1943	1.1.1985–31.12.1999	15
Hannu Hautala	1941	1.1.1987–31.05.2004	17 + 5
Kalervo Ojutkangas	1943	1.1.1988–31.12.2002	15
Pentti Sammallahti	1950	1.1.1991–31.07.2010	19 + 7
Jorma Puranen	1951	1.1.1993–31.03.2009	16 + 3
Martti Kapanen	1949	1.1.1995–31.01.2012	17 + 1

Lähde: Opetusministeriö – *Source: Ministry of Education.*

Taiteen keskustoimikunta on tähän mennessä jakanut 40 (10 vuodessa) viisitoistavuotisten tilalle vuonna 1995 perustettua kiintiöimätöntä viisivuotista apuraha. Saajien joukossa on viisi valokuvaajaa, valokuvataiteilijaa tai valokuvataiteen edustajaksi laskettavaa taiteilijaa¹ (13 %). Näiden apurahojen saajien luokittelu perinteisiin taiteenaloihin on tavanomaista hankalampaa, kun niitä jaettaessa suositaan poikkitaiteellisia ja lastenkulttuuria yms. edustavia taiteilijoita.

Kaikki taiteilija-apurahat

Vuosille 1970–1999 valokuvataiteilijoille oli myönnetty lyhyinä ja pitkinä taiteilija-apurahoina kaikkiaan 435,1 henkilötyövuotta². Apurahoja oli jaettu yhteensä 215 kappaletta, ja

¹ Tähän on laskettu järjestöjäsenyytensä ja pääasiallisen välineensä perusteella myös yksi ‘kuva-taiteilija’ ja yksi ‘taiteilija’.

² Valokuvataiteilijat toimivat valokuvataiteen kentällä monissa rooleissa, ja osalle heistä on myös myönnetty arvostelijoiden taiteilija-apurahoja. Ne eivät ole tässä mukana.

niitä oli saanut 142 eri henkilöä. Maksimiapurahakertymä oli 23,6 vuotta (huom! tässä tarkasteltavat apurahat ovat alkaneet vuosina 1970–1999 mutta osa niistä jatkuu vielä vuoden 1999 jälkeenkin, jopa 2010-luvulle saakka). Neljä henkilöä oli saanut vähintään 20 vuotta ja yhdeksän vähintään 10 vuotta. Keskimäärin apurahoja oli saatu 1,5 kertaa ja 3,1 vuotta (molemmat mediaanit 1,0). Eniten apurahoja saaneet olivat (nyt) keski-ikäisiä miehiä. Asuinpaikoiltaan he olivat hajaantuneet eri puolille Suomea, ja he edustivat useita valokuvauksen lajeja: valokuvataidetta, luontokuvausta sekä dokumentti- tai reportaasi-kuvausta. Heitä kaikkia voidaan pitää ammattivalokuvaajina tai -taiteilijoina, vaikka kaikilla ei ole muodollista koulutusta alalle¹.

Niiden runsaan 140 henkilön joukosta, jotka ovat tähän mennessä saaneet valokuvataiteen taiteilija-apurahoja, pariakymmentä voitaneen kutsua apurahataiteilijoiksi. Muutaman henkilön tapauksessa voidaan puhua jonkinmoisesta apuraha-automaatista tai -putkesta eli edellisen apurahan loputtua heille on suoraan tai tavallisemmin pienen tauon jälkeen myönnetty seuraava. Osalla tämä putki on toteutunut valtion taiteilija-apurahojen ja läänien taidetoimikuntien myöntämien työskentelyapurahojen sekä taiteilijaprofessorin viran (ks. liiteluettelo 4) yhdistelmänä; lisäksi muutamat ovat toimineet pitkiäkin kausia läänintaiteilijoina. Heidän nimensä löytyy usein myös kohdeapuraha- ja valokuvateosten laatutukiluetteloista. Jotkut valokuvataiteen apurahansaajista ovat lisäksi saaneet taiteilija-apurahoja taiteen keskustoimikunnalta (arvostelija-apurahat) tai joltakin muulta valtion taidetoimikunnalta (esim. kuvataide tai kirjallisuus). Pienet tauot valtion rahoitusputkeen päässeet taiteilijat ovat eläneet säätiöiden tms. tahojen myöntämillä apurahoilla, opetustyöllä ja teosmyynnillä; osa on tehnyt myös keikkoja soveltavan valokuvauksen puolella. Näillä samoilla keinoilla he ovat leventäneet leipäänsä apurahakauden aikana, pelkkä taiteilija-apurahahan tuskin riittää sekä elämiseen että työskentelyyn². Viime vuosina moni valokuvataiteilija on elänyt ja koettanut tehdä työtänsä myös työttömyysavustuksen turvin.

---

¹ Koulutus yleistyy vasta nuoremmissa ikäluokissa. Ennen 1970-lukua Suomessa oli tarjolla valokuva-alan koulutusta vain satunnaisesti. Vanhempi valokuvaajapolvi on itseoppineita tai oppisopimuksella koulutautuneita. Luontokuvaajilla ei yleensä nykyisinkään ole alan koulutusta vaan heillä on alun perin ollut aivan toinen ammatti.

² Verottoman vuosiapurahan on arvioitu vastaavan runsaan 100 000 markan veronalaisia vuosituloja (ks. Karttunen 1993; 1998b).

Apurahoituksen laajuus ja vaikutukset

Valtion taidepoliittiset toimet ovat 1960-luvun puolestavälistä lähtien muovanneet ratkaisevasti valokuvataiteen institutionaalista rakennetta ja valokuvataiteilijan ammatin harjoittamisen ehtoja. Tämän selvityksen kohteena olevat vuonna 1969 perustetut taiteilija-apurahat ovat olleet yksi keskeisistä itsenäisen valokuvataiteilijan syntyä ja yleistymistä edistäneistä tekijöistä. 1960-luvulla ammattimainen valokuvataiteilija oli tuntematon ilmiönä ja vieras myös käsitteenä (ks. Lintonen 1988). 1990-luvun loppuun mennessä valokuvataide ja valokuvataiteilijat ovat jo lunastaneet paikkansa niin taidehallinnossa kuin taidemaailmassakin. Valokuvataiteen markkinat ovat Suomessa silti yhä niin pienet, että valokuvataiteilijat ovat pitkälti riippuvaisia valtion tuesta voidakseen työskennellä kokopäiväisesti.

Selvityksen 30 vuoden tarkastelujakson aikana kaikkiaan 142:lle valokuvataiteen edustajalle oli jaettu taiteilija-apurahoja yhteensä 435 henkilötyövuoden verran. Tämä on kieltämättä vähän verrattuna useimpiin muihin taiteenaloihin, mutta pieneen sektoriin vaikutukset voivat olla tälläkin panoksella huomattavat – muiden tukijoiden puuttuessa myös kehitystä vahvasti suuntaavat, jopa vinouttavat. Taiteilija-apurahoilla voidaan pitkälti ohjata sitä, ketkä pääsevät tekemään valokuvataidetta kokopäiväisesti. Niihin liittyy myös merkittäviä ei-aineellisia palkintoja: taiteellista tunnustusta, arvostusta ja uskottavuutta.

Ratkaiseva kysymys on, ketkä tai mitkä tahot määräävät valtion rahojen jaosta, eli kuka tai mikä on 'valtio'. Suomessa päätöksen tekevät alan ammattijärjestöt, tai tarkemmin sanottuna ne, jotka opetusministeriö katsoo keskeisiksi kullakin alalla. Valokuvataiteessa tämä tarkoitti aluksi lähinnä soveltavaa valokuvausta, mutta 1990-luvulla mukaan on tullut vahvasti myös 1988 perustettu valokuvataiteilijoiden ammattijärjestö. Painopisteen muutokset ovat heijastuneet myös apurahojen jakoon, kuten voi odottaa.

Valokuvataiteen apurahansaajien joukko on 1970-luvun alusta selvästi naisistunut ja myös jonkin verran nuortunut. Päätoimisten valokuvataiteilijoiden ja vapaiden valokuvaajien osuus on kasvanut, onhan tämä ryhmä itsekin muodostunut pitkälti apurahojen ansiosta. Apurahansaajissa on silti yhä lehti-, mainos- ym. kuvaajia, joille apuraha on

mahdollistanut sapattivapaan luonteisen kokopäiväisen keskittymisen ”omaan” työhön. Heidän apurahansa ovat tavallisesti olleet lyhyitä, puoli- tai yksivuotisia, mutta he ovat saattaneet saada niitä toistuvasti muutaman vuoden välein. Valokuvataiteen ammatillistuksessa harrastajataiteilijat ovat käytännöllisesti katsoen pudonneet apurahansaajien joukosta.

Osaa valokuvataiteen apurahansaajista onni on suosinut vain kerran, ja se ainoa apurahakin on kestänyt vain puoli vuotta. Tällöin se ei liene suuresti vaikuttanut kyseisen henkilön tai suomalaisen valokuvataiteen kehitykseen. On kuitenkin myös joukko valokuvataiteen harjoittajia, joiden ura on muodostunut aivan toisenlaiseksi valtion apurahojen ansiosta. He ovat voineet niiden avulla keskittyä taiteelliseen työhönsä pitkäjäksoisesti ja kokopäivätoimisesti. Tämä on epäilemättä vaikuttanut ei vain valokuvataiteen määrälliseen vaan myös sen laadulliseen kehitykseen Suomessa.

Taiteilijat itse nostavat usein apurahojen tärkeimmäksi merkitykseksi kannustuksen (ks. esim. Taidepolitiikan arvointityöryhmän raportti 1997, 18). Monet valokuvataiteilijat kokevat olevansa näytön paikan edessä saadessaan kolme- tai viisivuotisen apurahan, joita ei valokuvataiteessa jaeta kuin muutamalle vuodessa (tämä nousi vahvasti esiin 1994–1995 väitöskirjatutkimusta varten tekemissäni valokuvataiteilijahaastatteluissa). Valtion apurahojen merkitystä korostaa se, että niitä jakavat alan omat edustajat. Korporatiivinen järjestely taas on osaltaan kiihdyttänyt valokuva-alan ammatillista järjestäytymistä. Ammattikunnan pieni koko on puolestaan helpottanut apurahojen käytön seurantaa ja korostanut apurahan velvoittavuutta: kyse ei ole vain oman uran vaan myös koko suomalaisen valokuvataiteen edistämisestä. Vaikka valokuva-alan osapuolet käyvät keskinäistä kiistaa rahan- ja arvostuksenjaosta, kaikkien tavoitteena on ollut valokuvan etu – se on vain määritelty eri tavoilla. Vastakkainasetteluja kiristää nyt entisestään hakijoiden määrän kasvu apurahojen määrän säilyessä ennallaan. Niinpä 60-luvulta alkanutta keskustelua siitä, mitä on taide ja ketkä ovat taiteilijoita valokuvauksessa, ei päästä vielääkään hautaamaan.

Taiteilija-apurahojen taloudellista merkitystä ei ole syytä väheksyä, vaikka on selvää, että nykyisellään ne eivät riitä kattamaan sekä elantoa että taiteellisen työskentelyn kustan-

nuksia valokuvataiteessa. Taiteilija-apuraha riittänee silti yhä turvaamaan perustoimeentulon. Valokuvataiteen markkinat ovat Suomessa niin pienet, että harva valokuvataiteilija pystyy keräämään riittävästi lisätuloja pelkästään vapaita teoksia myymällä, vaan heidän täytyy opettaa, tehdä tilaustöitä ja freelancekeikkoja yms. Osalla tämä haittaa keskittymistä taiteelliseen työhön, osalla taas liittyy siihen melko kitkattomasti, parhaassa tapauksessa sitä rikastuttavasti.

Valtion taiteilija-apurahat ovat nykyisin olennainen osa suomalaisten valokuvataiteilijoiden toimeentulostrategioita. Yhdessä jatkuvasti lisääntyneiden opetustoimien kanssa taiteilija-apurahat ovat irrottaneet osan valokuvataiteen harjoittajista leivän hankinnasta soveltavasta valokuvauksesta tai kokonaan valokuvaukseen liittymättömistä ammateista. Ne ovat mahdollistaneet ”puhtaan” taiteilijan uran valokuvataiteessa, mikä on samalla lisännyt alan uskottavuutta ja arvostusta perinteisten taiteenalojen edustajien ja kenties myös suuren yleisön silmissä. Opetustoimien ohella valtion apurahoja pidetään kaikkein legitiimeimpänä keinona rahoittaa taiteellista toimintaa: ne eivät kompromettoi taiteilijaprofiilia niin kuin esimerkiksi työskentely lehti- tai mainoskuvauksen alueella. (Ks. Karttunen 1998a.) Alan vakiintuessa tällaiset kysymykset menettänevät merkitystään.

Selvityksen perusteella valtion taiteilija-apurahojen vaikutukset näyttävät valokuvataiteen kannalta varsin myönteisiltä, ovathan ne edistäneet merkittävästi alan sekä sen harjoittajien eriytymistä ja ammatillistumista. Ne ovat myös osaltaan auttaneet alan ja ammatin yleisen arvostuksen nostossa. Yhteiskunnankin näkökulmasta apurahat näyttävät toimineen toivotulla tavalla, sillä valokuvataiteen tuotannon määrä on kasvanut huomattavasti ja varmasti myös sen laatu on parantunut taiteilijoiden voitua keskittyä työhönsä. Kyynikko saattaisi tosin kysyä, onko professionalisoituminen koskaan taiteelle hyväksi, varsinkin jos se tapahtuu tällä tapaa valtiojohtoisesti: onko valokuvataiteilijoista(kin) vaarassa tulla rutiininomaista, hengetöntä ”akateemista” taidetta tuottavia valtiontaiteilijoita?

Lähteet

- Karttunen, S. (1991). Valtion valokuvataiteen tuki 1980–1991. Tilastotietoa taiteesta 6/1991. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.
- Karttunen, S. (1993). Valokuvataiteilijan asema. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja nro 15. Helsinki: Painatuskeskus.

- Karttunen, S. (1998a). Income strategies and ideals of Finnish photographic artists: Struggling to meet material needs amidst ideological restraints. Teoksessa M. Heikkinen & T. Koskinen (toim.) *Economics of Artists and Arts Policy*. Research Reports of the Arts Council of Finland no. 22, 73–92. Helsinki: The Arts Council of Finland.
- Karttunen, S. (1998b). *Incomes of photographic artists in Finland in 1989 and 1992*. Julkaisematon käsikirjoitus.
- Komiteanmietintö 1965: A 8. Valtion taidekomitean mietintö. Helsinki.
- Komiteanmietintö 1969: B 2. Tieteen ja taiteen työedellytyskomitean mietintö. Helsinki.
- Lintonen, K. (1988). *Valokuvan 70-luku*. Taiteen keskustoimikunnan julkaisu nro 1. Helsinki: Valtion painatuskeskus.
- Taidepolitiikan arviointityöryhmän raportti (1997). *Taidetoimikuntajärjestelmän taiteilijatuiki*. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.
- Taidetoimikunnat 1995 (1996). Taiteen keskustoimikunnan, valtion taidetoimikuntien ja läänin taidetoimikuntien toimintakertomukset vuodelta 1995. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.
- Taidetoimikunnat 1997 (1998). Taiteen keskustoimikunnan, valtion taidetoimikuntien ja läänin taidetoimikuntien toimintakertomukset vuodelta 1997. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.
- Tuomikoski-Leskelä, P. (1977). *Taide ja politiikka*. Kansanedustuslaitoksen suhtautuminen taiteen edistämiseen Suomessa. *Historiallisia tutkimuksia* 103. Helsinki: Suomen Historiallinen Seura.

1. Lyhyiden taiteilija-apurahojen lakisääteiset taiteenalakiintiöt vuosille 1970-1999 pituuden mukaan
Statutory quotas of short-term state artist grants for the years 1970-1999, by art form and length of grant

Taiteenala - Art form	Kiintiö säädetty vuonna - Quota set in														
	Apurahan kesto (v) - Length of grant (yrs)														
	1969			1980			1981			1988			1989		
	1	3	5	1	3	5	1	3	5	1	3	5	1	3	5
Kamerataide - Camera art	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Elokuvataide - Cinema	-	-	-	4	2	1	4	3	1	5	3	1	6	3	1
Valokuvataide - Photographic art	-	-	-	3	1	-	3	2	-	4	2	-	4	2	1
Kirjallisuus - Literature	22	7	3	22	9	5	22	11	5	23	11	5	23	11	5
Kuvataide - Visual art	14	7	5	14	10	10	14	11	10	15	11	10	15	11	10
Näyttämötaide - Theatre	22	1	-	22	1	-	22	1	-	23	1	-	23	1	-
Rakennustaide - Architecture	4	1	-	4	1	-	4	1	-	5	1	-	5	1	-
Säveltaide - Music	20	5	1	20	5	3	20	6	3	20	6	3	21	6	3
Taideteollisuus - Crafts and design	5	1	-	5	2	-	5	3	-	5	3	1	5	3	1
Tanssitaide - Dance	5	-	-	5	1	-	5	2	-	5	2	1	5	2	1
Arvostelu - Criticism	5	-	-	5	1	-	5	1	-	5	1	-	5	1	-
Yhteensä (kpl) - Total (number)	104	23	9	104	33	19	104	41	19	110	41	21	112	41	22

Lähteet: Asetukset 845/1969, 86/1980, 76/1981, 1179/1988 ja 1174/1989.

Sources: Decrees 845/1969, 86/1980, 76/1981, 1179/1988 and 1174/1989.

2. Vuotuinen taiteilija-apuraha käypään ja kiinteään hintaan 1970-1998

Annual state artist grant at current and fixed prices 1970-1998

Vuosi <i>Year</i>	MK käypään hintaan <i>FIM at current prices</i>	MK vuoden 1998 hintaan <i>FIM at 1998 prices¹</i>	1970 = 100
1970	13 966	89 871	100
1971	13 966	84 562	94
1972	14 904	84 202	94
1973	15 542	78 531	87
1974	16 740	72 138	80
1975	19 608	71 779	80
1976	22 584	72 178	80
1977	24 084	68 301	76
1978	25 488	67 234	75
1979	27 060	66 606	74
1980	28 728	63 325	70
1981	32 388	63 754	71
1982	34 572	62 247	69
1983	39 084	64 839	72
1984	40 296	62 513	70
1985	42 264	61 887	69
1986	47 124	66 624	74
1987	57 395	78 291	87
1988	59 597	77 465	86
1989	64 884	79 107	88
1990	66 076	75 977	85
1991	66 672	73 596	82
1992	66 672	71 774	80
1993	66 672	70 297	78
1994	66 672	69 531	77
1995	67 580	69 768	78
1996	70 392	72 255	80
1997	71 712	72 726	81
1998	73 416	73 416	82

¹ Muunnettu elinkustannusindeksillä (1951: 10 = 100).

Transformed by the cost of living index (1951: 10 = 100).

3. Valtion taiteilija-apurahoihin käyttämät määrärahat 1974-1997

State expenditure on artist grants 1974-1997

Vuosi <i>Year</i>	Kaikki taiteenalat - <i>All art forms</i>			josta valokuvataide - <i>of which photographic art</i>			
	Henkilötyö- vuosia <i>Manpower years</i>	Käypä hinta (milj. mk) <i>Current prices (FIM million)</i>	1997 hinta (milj. mk) <i>1997 prices (FIM million)</i>	Henkilötyö- vuosia <i>Manpower years</i>	Käypä hinta (1000 mk) <i>Current prices (FIM 1000)</i>	1997 hinta (1000 mk) <i>1997 prices (FIM 1000)</i>	%
1974	218	3,6	15,5	3	50,2	213,4	1,4
1979	218	5,9	14,3	6	162,4	394,1	2,8
1984	352	14,2	21,7	11	443,3	678,1	3,1
1989	410	26,6	32,0	15	973,3	1170,1	3,7
1994	466	31,1	31,9	22	1466,8	1508,4	4,7
1997	486	34,9	34,9	24	1721,1	1721,1	4,9

Lähteet: Asetukset 845/1969, 86/1980, 76/1981, 1179/1988 ja 1174/1989; taiteen keskustoimikunta.

Sources: Decrees 845/1969, 86/1980, 76/1981, 1179/1988 and 1174/1989; Arts Council of Finland.

4. Kamerataiteen lyhyet taiteilija-apurahat ja valokuvataiteen osuus niistä 1970-1977

Short-term artist grants in camera art and the proportion of photographic art 1970-1977

Vuosi <i>Year</i>	Kamerataide yhteensä <i>Camera art total</i>		Valokuvataiteen osuus <i>Proportion of photographic art</i>			
	Saajia <i>Recipients</i>	Henkilötyö- vuosia <i>Manpower years</i>	Saajista - <i>Recipients</i>		Henkilötyövuosista - <i>Manpower years</i>	
			Lkm - <i>No</i>	%	Lkm - <i>No</i>	%
1970	11	10,0	7	63,6	4,0	40,0
1971	9	10,0	2	22,2	4,0	40,0
1972	12	10,0	7	58,3	6,5	65,0
1973	10	10,0	6	60,0	4,5	45,0
1974	10	10,0	3	30,0	4,0	40,0
1975	10	10,0	5	50,0	4,0	40,0
1976	10	10,0	5	50,0	5,5	55,0
1977	12	10,0	5	41,7	3,5	35,0
1970-1977	84	80,0	40	47,6	36,0	45,0

Lähteet: Valtion taidetoimikuntien arkistot. - *Sources: Archives of the national arts councils.*

5. Valokuvataiteen lyhyet taiteilija-apurahat 1978-1999: hakijat ja saajat
Short-term state artist grants in photographic art 1978-1999:
applicants and recipients

Vuosi <i>Year</i>	Henkilötyö- vuosia <i>Manpower years</i>	Hakijoita <i>Applicants</i>	Saajia <i>Recipients</i>	Läpimeno <i>Admission %</i>	Htv / saaja <i>Manpower years / recipient</i>
1978	5	23	4	17,4	1,3
1979	5	31	7	22,6	0,7
1980	6	38	5	13,2	1,2
1981	9	29	5	17,2	1,8
1982	9	29	6	20,7	1,5
1983	9	52	5	9,6	1,8
1984	9	48	5	10,4	1,8
1985	9	61	6	9,8	1,5
1986	9	46	6	13,0	1,5
1987	9	48	6	12,5	1,5
1988	9	58	7	12,1	1,3
1989	10	62	8	12,9	1,3
1990	15	58	8	13,8	1,9
1991	15	81	9	11,1	1,7
1992	15	72	8	11,1	1,9
1993	15	79	10	12,7	1,5
1994	15	59	10	16,9	1,5
1995	15	72	9	12,5	1,7
1996	15	98	9	9,2	1,7
1997	15	77	9	11,7	1,7
1998	15	92	10	10,9	1,5
1999	15	97	10	10,3	1,5
1980-1984	42	196	26	13,3	1,6
1985-1989	46	275	33	12,0	1,4
1990-1994	75	349	45	12,9	1,7
1995-1999	75	436	47	10,8	1,6
1978-1979	10	54	11	20,4	0,9
1980-1989	88	471	59	12,5	1,5
1990-1999	150	785	92	11,7	1,6
1970-1999	248	1310	162	12,4	1,5

Lähteet: Valtion taidetoimikuntien arkistot. - *Archives of the national arts councils.*

6. Valokuvataiteen lyhyet taiteilija-apurahat saajan sukupuolen mukaan 1978-1999
Short-term artist grants in photographic art by sex of recipient 1978-1999

	1978-79	1980-84	1985-89	1990-94	1995-98	1980-89	1990-99	1978-99
<u>Apurahat - Grants</u>								
Kaikki - All	11	26	33	45	47	59	92	162
Miehet - Men	11	22	30	31	24	52	55	107
Naiset - Women	-	4	3	14	23	7	37	44
Naiset - Women (%)	-	15,4	9,1	31,1	48,9	11,9	40,2	27,2
<u>Henkilötyövuodet - Manpower years</u>								
Kaikki - All	10,0	42,0	46,0	75,0	75,0	88,0	150,0	238,0
Miehet - Men	10,0	39,5	43,5	47,5	43,5	83,0	91,0	174,0
Naiset - Women	-	2,5	2,5	27,5	31,5	5,0	59,0	64,0
Naiset - Women (%)	-	6,0	5,4	36,7	42,0	5,7	39,3	26,9
<u>Htv/apuraha - Manpower years/grant</u>								
Kaikki - All	0,9	1,6	1,4	1,7	1,6	1,5	1,6	1,5
Miehet - Men	0,9	1,8	1,5	1,5	1,8	1,6	1,7	1,6
Naiset - Women	-	0,6	0,8	2,0	1,4	0,7	1,6	1,5

Lähteet: Valtion taidetoimikuntien arkistot. - Archives of the national arts councils.

7. Lyhyiden taiteilija-apurahojen hakemukset taiteenaloittain 1995-1999

Applications for short-term state artist grants by art form 1995-1999

Taiteenala - <i>Art form</i>	1995	1996	1997	1998	1999	Yhteensä - <i>Total</i>	
						Kpl - <i>Nr</i>	%
Elokuvataide - <i>Cinema</i>	83	110	84	84	80	441	4,6
Kirjallisuus - <i>Literature</i>	286	313	302	317	337	1555	16,1
Kuvataide - <i>Visual art</i>	506	598	591	642	696	3033	31,5
Näyttämötaide - <i>Theatre</i>	217	215	224	210	226	1092	11,3
Rakennustaide - <i>Architecture</i>	45	54	41	44	51	235	2,4
Säveltaide - <i>Music</i>	249	255	245	222	309	1280	13,3
Taideteollisuus - <i>Crafts and design</i>	152	194	210	158	183	897	9,3
Tanssitaide - <i>Dance</i>	95	91	106	85	103	480	5,0
Valokuvataide - <i>Photographic art</i>	72	98	75	92	94	431	4,5
Arvostelu - <i>Criticism</i>	40	44	32	32	43	191	2,0
Yhteensä - <i>Total</i>	1745	1972	1910	1886	2122	9635	100,0

Lähde: Taiteen keskustoimikunta. - *Source: Arts Council of Finland.*

Liiteluettelot – Appendix lists

1. Valokuvataiteen taiteilija-apurahat vuosille 1970–1999 (saajat aakkosjärjestyksessä)

State artist grants in photographic art 1970–1999 (recipients in alphabetical order)

Aalto, Jussi	1973: ½, 1976: ½
Aaltonen, Satu	1980: 1, 1990–1992: 3
Aitamurto, Veikko	1991: ½
Albrecht, Kristoffer	1988: ½
Andersson, Nils	1979:1, 1986–1988: 3
Antikainen, Pekka	1989: ½, 1994: ½
Anttila, Martti	1986: ½, 1991: ½
Anttonen, Petri	1996: ½
Arstila, Tone	1992: 1, 1996–1998: 3
Auer, Pentti	1977: ½
Autti, Mervi	1980: ½
Bask, Iris	1995: ½
Bremer, Stefan	1984: 1, 1990–1992: 3, 1996–2000: 5
Carpelan, Bert	1986: 1
Dahl, Kaj	1975: ½
Duncker, Henrik	1996: 1
Edman, Henry	1987: ½
Eskelinen, Esko	1981: 1
Etto, Ulla	1980: ½
Finnilä, Ulla	1972: 1
Granö, Veli	1998–2002: 5*
Hakli, Kari	1988: 1
Halso, Ilkka	1993: ½; 1997–1999: 3
Hautala, Hannu	1970: ½, 1983–1985: 3; 1.1.1987–31.5.2004: 15
Hedström, Trond	1972–1974: 3
Heikkilä, Jaakko	1989: ½, 1993–1995: 3
Heinonen, Helge	1976: ½, 1983: 1
Hietala, Ari	1984: 1
Hietanen, Pertti	1975: 1, 1986–1988: 3
Hietaranta, Jarmo	1987: 1
Hippeläinen, Tuovi	1995: ½; 1997–2001: 5
Hokkanen, Pentti	1998: ½
Hyttinen, Kari	1994: ½
Hyvärinen, Aimo	1988: ½
Hölttä, Heini	1991–1993: 3
Hölttö, Ismo	1970: ½
Ikäläinen, Topi	1985–1987: 3
Inkinen, Juha-Pekka	1993: 1
Jaatinen, Olli	1998: ½
Jokisalo, Ulla	1987: 1, 1991–1995: 5; 1997–2001: 5*
Julkunen, Mikko	1973: ½, 1981–1983: 3
Kaila, Ben	1995: ½
Kaila, Jan	1987: ½, 1995–1997: 3
Kajander, Ismo	1981: 1, 1985–1987: 3
Kallavuo, Maija-Liisa	1982: ½

Kallavuo, Maija–Liisa	1982: ½
Kansonen, Keijo	1989: 1, 1992: 1
Kapanen, Martti	1990–1994: 5; 1.1.1995–31.1.2012: 15
Kautto, Jaana	1997: ½
Kecskeméti, István	1994: ½
Kelaranta, Timo	1980: 1, 1989–1991: 3
Kemilä, Eero	1984–1986: 3, 1992–1994: 3
Keränen, Seppo	1994–1996: 3
Kinnunen, Juhani	1985: 1
Kirves, Kimmo	1991: ½
Knuutila, Jarmo	1988: ½, 1996–1998: 3
Komulainen, Jorma	1975: ½, 1981–1983: 3
Konttinen, Sirkka–Liisa	1991: 1, 1997: ½
Kovalainen, Ritva	1994–1998: 5
Kultala, Kalle	1976–1978: 3
Kuukka, Raakel	1992–1996: 5
Kuusisto, Osmo	1972: ½
Kytöharju, Maarit	1996: ½
Kärkkäinen, Antti	1979: ½
Könönen, Jouko	1971: 1, 1978: ½
Laakio, Juha–Pekka	1994: ½
Laalo, Pauli	1973: 1
Lahtinen, Erkki	1974: ½
Lammi, Seppo	1979: ½, 1992: ½
Larjosto, Harri	1997–2001: 5*
Laukia, Armi	1989: ½
Lehtinen, Jukka	1989: ½
Lehtola, Jouko	1995: ½, 1996: ½; 1998–2000: 3
Leinonen, Antti	1998: ½
Leppo, Markus	1974: ½, 1991–1993: 3
Lintunen, Martti	1972: ½, 1981: 1, 1988–1990: 3, 1994: 1
Lintunen, Yrjö	1975: 1
Luhra, Jorma	1977: 1, 1986: 1, 1989–1991: 3, 1995: 1
Luoma, Esko	1990: ½
Male, Jukka	1991: ½; 1998: 1
Mannila, Mari	1997: ½
Metso, Juha	1997: ½
Mikkonen, Hannu	1979: ½
Murtomäki, Eero	1976: ½, 1.1.1985–31.12.1999: 15
Mutanen, Pentti	1982: ½
Mylly, Jorma	1987–1989: 3
Männikkö, Esko	1996–2000: 5*
Nenye, Sakari	1972: ½, 1978: ½, 1990: 1
Nordberg, Kai	1979: 1, 1985: ½, 1990: ½
Nuutinen, Petri	1986: ½
Ojala, Pentti	1970: ½
Ojutkangas, Kalervo	1977: 1, 1.1.1988–31.12.2002: 15
Paajanen, Kari	1988–1990: 3, 1993–1997: 5
Parantainen, Jyrki	1993: ½, 1995–1997: 3
Paschinsky, Pentti	1977: ½
Pirilä, Marja	1992: ½; 1998: 3
Pitkänen, Matti A.	1974–1976: 3
Porkka, Reijo	1983: 1; 1985: 1

Punkari, Pekka	1985: ½
Puranen, Jorma	1979: 1, 1987–1989: 3, 1.1.1993–31.12.2002: 15
Puskala, Kalervo	1983: 1
Rácz, István	1971–1973: 3
Rantala, Hannele	1989: 1; 1994: ½
Rekula, Heli	1996: ½; 1997–1999: 3
Renvall, Seppo	1999–2004: 5*
Riekkola, Juhani	1972: ½, 1982–1984: 3
Riihonen, Riitta	1996: 1
Riipinen, Kari	1984: 1
Rista, Simo	1970: ½, 1977: ½, 1.1.1984–31.5.1996: 15
Runeberg, Kristian	1973: ½, 1983–1985: 3
Saanio, Matti	1970: 1, 1982–1984: 3
Salo, Merja	1990: 1
Sammallahti, Pentti	1975: 1, 1978–1980: 3; 1.1.1991–31.7.2010: 15
Saves, Seppo	1970: ½, 1973: 1, 1980–1982: 3
Savolainen, Mikko	1970: ½, 1973: 1; 1.1.1983–31.10.1996: 15
Schantz von, Hans	1997: 1
Seppo, Sanni	1998: ½
Siltanen, Soile	1991: 1
Suominen, Teuvo	1990: 1; 1992: 1
Suonpää, Juha	1993: ½
Takala, Antero	1973: ½, 1978: 1, 1984–1986: 3
Tanttu, Markku	1982: 1
Tanttu, Pirkko	1993: ½
Taskinen, Juha	1988: ½, 1993–1995: 3
Teräsvuori, Vertti	1994–1996: 3
Tiainen, Jussi	1994: ½
Tikka, Heidi	1998: ½
Tuomi, Ritva	1993: ½
Turunen, Pekka	1995: 1; 1998–2002: 5
Vainio, Marjukka	1997: 1
Viljanen, Marita	1998: ½
Virtanen, Keijo	1976: 1
Vuoksenmaa, Johanna	1993: ½, 1995–1999: 5
Vuorenmaa, Tuomo–Juhani	1992–1994: 3
Väinölä, Tapio	1979: ½
Yrjänä, Ari	1982: 1

* Taiteen keskustoimikunnan myöntämä. – *Awarded by the Arts Council of Finland.*

Lähteet: Taiteen keskustoimikunnan ja valtion valokuvataidetoimikunnan arkistot. – *Sources: Archives of the Arts Council of Finland and the National Council for Photographic Art.*

2. Valokuvataiteen taiteilija-apurahat vuosille 1970–1999 (saajat vuosittain apurahan keston mukaan)
State artist grants 1970–1999 (recipients by year and length of grant)

Apurahan kesto – Length of grant		1 vuosi – year	3 vuotta – years	5 vuotta – years	15 vuotta – years
	$\frac{1}{2}$ vuotta – year				
1970	Hautala Hannu Hölttö Ismo Ojala Pentti Rista Simo Saves Seppo Savolainen Mikko	Saanio Matti			
1971		Könönen Jouko	Ráczs István		
1972	Kuusisto Osmo Lintunen Martti Nenye Sakari Riekkola Juhani	Fimilä Ulla	Hedström Trond		
1973	Aalto Jussi Julkuinen Mikko Runeberg Kristian Takala Antero	Laalo Pauli Saves Seppo Savolainen Mikko			
1974	Lahtinen Erkki Leppo Markus		Pitkänen Matti A.		
1975	Dahl Kaj Komulainen Jorma	Hietanen Pertti Lintunen Yrjö Sammallahti Pentti			

	<i>½ vuotta – year</i>	<i>1 vuosi – year</i>	<i>3 vuotta – years</i>	<i>5 vuotta – years</i>	<i>15 vuotta – years</i>
1976	Aalto Jussi Heinonen Helge Murtomäki Eero	Virtanen Keijo	Kultala Kalle		
1977	Auer Pentti Paschinsky Pentti Rista Simo	Luhra Jorma Ojutkangas Kalervo			
1978	Könönen Jouko Nenye Sakari	Takala Antero	Sammallahti Pentti		
1979	Kärkkäinen Antti Lammi Seppo Mikkonen Hannu Väinölä Tapio	Andersson Nils Nordberg Kai Puranen Jorma			
1980	Autti Mervi Etto Ulla	Aaltonen Satu Kelaranta Timo	Saves Seppo		
1981		Eskelinen Esko Kajander Ismo Lintunen Martti	Julkunen Mikko Komulainen Jorma		
1982	Kallavuo Maija-Liisa Mutanen Pentti	Tanttu Markku Yrjänä Ari	Riekkola Juhani Saanio Matti		
1983		Heinonen Helge Porkka Reijo Puskala Kalervo	Hautala Hannu Runeberg Kristian		Savolainen Mikko
1984		Bremer Stefan Hietala Ari Riipinen Kari	Kemilä Eero Takala Antero		Rista Simo

	<i>½ vuotta – year</i>	<i>1 vuosi – year</i>	<i>3 vuotta – years</i>	<i>5 vuotta – years</i>	<i>15 vuotta – years</i>
1985	Nordberg Kai Punkari Pekka	Kinnunen Juhani Porkka Reijo	Ikäläinen Topi Kajander Ismo		Murtomäki Eero
1986	Anttila Martti Nuutinen Petri	Carpelan Bert Luhla Jorma	Andersson Nils Hietanen Pertti		Hautala Hannu
1987	Edman Henry Kaila Jan	Hietaranta Jarmo Jokisalo Ulla	Mylly Jorma Puranen Jorma		Ojutkangas Kalervo
1988	Albrecht Kristoffer Hyvärinen Aimo Knuutila Jarmo Taskinen Juha	Hakli Kari	Lintunen Martti Paajanen Kari		
1989	Antikainen Pekka Heikkilä Jaakko Laukia Armi Lehtinen Jukka	Kansonen Keijo Rantala Hannele	Kelaranta Timo Luhla Jorma		
1990	Luoma Esko Nordberg Kai	Nenye Sakari Salo Merja Suominen Teuvo	Aaltonen Satu Bremer Stefan	Kapanen Martti	
1991	Aitamurto Veikko Anttila Martti Kirves Kimmo Male Jukka	Konttinen Sirkka-Liisa Siltanen Soile	Hölttä Heini Leppo Markus	Jokisalo Ulla	Sammallahti Pentti
1992	Lammi Seppo Pirilä Marja	Arstila Tone Kansonen Keijo Suominen Teuvo	Kemilä Eero Vuorenmaa Tuomo-Juhani	Knuukka Raakel	

	<i>½ vuotta – year</i>	<i>1 vuosi – year</i>	<i>3 vuotta – years</i>	<i>5 vuotta – years</i>	<i>15 vuotta – years</i>
1993	Halso Ilkka Parantainen Jyrki Suonpää Juha Tanittu Pirkko Tuomi Ritva Vuoksenmaa Johanna	Inkinen Juha-Pekka	Heikkilä Jaakko Taskinen Juha	Paajanen Kari	Puranen Jorma
1994	Antikainen Pekka Hytinen Kari Keckemeti Istvan Laakio Juha-Pekka Rantala Hannele Tiainen Jussi	Lintunen Martti	Keränen Seppo Teräsvuori Vertti	Kovalainen Ritva	
1995	Bask Iris Hippeläinen Tuovi Kaila Ben Lehtola Jouko	Luhra Jorma Turunen Pekka	Kaila Jan Parantainen Jyrki	Vuoksenmaa Johanna	Kapanen Martti
1996	Anttonen Petri Kytöharju Maarit Lehtola Jouko Rekula Heli	Duncker Henrik Riihonen Riitta	Arstila Tone Knuutila Jarmo	Bremer Stefan Männikkö Esko*	
1997	Kautto Jaana Konttinen Sirkka-Liisa Mannila Mari Metso Juha	Schantz, Hans von Vainio Marjukka	Halso Ilkka Rekula Heli	Hippeläinen Tuovi Jokisalo Ulla* Larjosto Harri*	

<i>½ vuotta – year</i>	<i>1 vuosi – year</i>	<i>3 vuotta – years</i>	<i>5 vuotta – years</i>	<i>15 vuotta – years</i>
1998	Hokkanen Pentti Jaatinen Olli Leinonen Antti Seppo Sanni Tikka Heidi Viljanen Marita	Male Jukka	Lehtola Jouko Pirilä Marja	Granö Veli* Turunen Pekka
1999	Helander Marja Hänninen Ullamaija Jokela Markus Siltala Sonja Söderlund Marja Tirilä Soile	Luhta Jorma	Jämsä Martti Laukia Armi	Renvall Seppo* Vuorenmaa Tuomo-Juhani

* Taiteen keskuustoimikunnan jakama. – *Awarded by the Arts Council of Finland.*

Lähteet: Valtion taidetoimikunnat. – *Sources: Arts councils.*

3. Valokuvataiteen taiteilijaprofessorit 1970–1999

Artist professors in photographic art 1970–1999

Matti Saanio	1.10.1972–30.9.1975, 1.12.1975–31.3.1978
Caj Bremer	1.4.1978–31.3.1983
Seppo Saves	1.4.1983–31.3.1988
Topi Ikäläinen	1.6.1989–31.5.1994
Timo Kellaranta	1.6.1994–31.6.1999

Lähde: Taiteen keskustoimikunta. – *Source: Arts Council of Finland.*

4. Valokuvataiteen edustajat valtion kamerataidetoimikunnassa 1968–1976 sekä valtion valokuvataidetoimikunnan jäsenet 1977–2000

Representatives of photographic art in the National Council for Camera Art 1968–1976 and members of the National Council for Photographic Art 1977–2000

Valtion kamerataidetoimikunta – *National Council for Camera Art*

1968–1970

jäsen – *member* Matti A. Pitkänen, valokuvaaja – *photographer*

1971–1973

varapj. – *vice chair* Börje Söderholm, valokuvaaja – *photographer*
jäsenet – *members* Kalevi Keski-Korhonen, valokuvaaja – *photographer*
Simo Rista, valokuvaaja – *photographer*

1974–1976

varapj. – *vice chair* Börje Söderholm, valokuvaaja – *photographer*
jäsenet – *members* Martti Lintunen, valokuvaaja – *photographer*
Ari Yrjänä, opettaja – *teacher*

Valtion valokuvataidetoimikunta – *National Council for Photographic Art*

1977–1979

pj. – *chair* Ari Yrjänä, yliopettaja – *senior teacher*
varapj. – *vice chair* Martti Lintunen, lehtikuvaaja – *press photographer*
jäsenet – *members* Topi Ikäläinen, lehtikuvaaja – *press photographer*
Ritva Keski-Korhonen, museonjohtaja – *museum director*
Kalevi A. Mäkinen, valokuvaaja – *photographer*
Kalervo Ojutkangas, valokuvaaja – *photographer*
Kristian Runeberg, valokuvaaja – *photographer*

1980–1982

pj. – *chair*
varapj. – *vice chair*
jäsenet – *members*

Topi Ikäläinen, valokuvaaja – *photographer*
Kalevi Keski-Korhonen, valokuvaaja – *photographer*
Jouko Kivimäki, KuvO – *art teacher*
Vidar Lindqvist, valokuvaaja – *photographer*
Kalevi A. Mäkinen, valokuvaaja – *photographer*
Ahti Reinikainen, valokuvaaja – *photographer*
Esko Tanskanen, opettaja – *teacher*

1983–1985

pj. – *chair*
varapj. – *vice chair*
jäsenet – *members*

Martti Lintunen, Helsinki, valokuvaaja – *photographer*
Martti Linkola, intendentti – *intendant*
Caj Bremer, valokuvaaja – *photographer* (21.4.1983–)
Vidar Lindqvist, valokuvaaja – *photographer*
Eino Perälähti, puheenjohtaja – *chairman*
Matti A. Pitkänen, valokuvaaja – *photographer* (–21.4.1983)
Kalervo Puskala, valokuvaaja – *photographer*
Tarja Trygg, KuvO – *art teacher*

1986–1988

pj. – *chair*
varapj. – *vice chair*
jäsenet – *members*

Simo Rista, valokuvaaja – *photographer*
Martti Linkola, intendentti – *intendant*
Veikko Aitamurto, valokuvaaja – *photographer*
Gunnar Bäckman, valokuvaaja – *photographer*
Eino Perälähti, talousassistentti – *economic assistant*
Tarja Trygg, lehtori – *lecturer*
Tuomo-Juhani Vuorenmaa, toimitussihteeri – *subeditor*

1989–1991

pj. – *chair*
varapj. – *vice chair*
jäsenet – *members*

Kalervo Puskala, valokuvaaja – *photographer*
Leena Saraste, lehtori – *lecturer*
Gunnar Bäckman, valokuvaaja – *photographer*
Leena Ikkala, ekonomi – *economist*
Jorma Komulainen, lehtikuvaaja – *press photographer*
Kalervo A. Mäkinen, valokuvaaja – *photographer*
Mikko Savolainen, valokuvaaja – *photographer*

1992–1994

pj. – *chair*
varapj. – *vice chair*
jäsenet – *members*

Leena Saraste, valokuvaaja – *photographer*
Kalervo Puskala, valokuvaaja – *photographer*
Mikko Hietaharju, läänintaiteilija – *regional artist*
Eero Kemilä, valokuvaaja – *photographer*
Vidar Lindqvist, läänintaiteilija – *regional artist*
Kati Lintonen, päätoimittaja – *chief editor*
Kai Nordberg, valokuvaaja – *photographer*
Mikko Savolainen, valokuvaaja – *photographer*
Teuvo Suominen, valokuvaaja – *photographer*

1995–1997

pj. – *chair*
varapj. – *vice chair*
jäsenet – *members*

Eero Kemilä, valokuvaaja – *photographer*
Kati Lintonen, päätoimittaja – *chief editor*
Mikko Hietaharju, läänintaiteilija – *regional artist*
Timo Kellaranta, valokuvaaja, taiteilijaprofessori – *photographer, artist professor*
Vidar Lindqvist, läänintaiteilija – *regional artist*
Kalevi A. Mäkinen, valokuvaaja – *photographer*
Kai Nordberg, valokuvaaja – *photographer*
Riitta Raatikainen, valokuvakeskuksen johtaja – *manager of photographic centre*
Johanna Vuoksenmaa, valokuvataiteilija – *photographic artist*

1998–2000

pj. – *chair*
varapj. – *vice chair*
jäsenet – *members*

Riitta Raatikainen, toimittaja – *journalist*
Jorma Puranen, valokuvataiteilija, professori – *photographic artist, professor*
Boris Fagerström, valokuvaaja – *photographer*
Ulla Jokisalo, valokuvaaja, kuvataiteilija – *photographer, visual artist*
Markku Niskanen, valokuvaaja – *photographer*
Pentti Sammallahti, valokuvaaja – *photographer*
Maija Seppänen, valokuvaaja – *photographer*
Markku Tanttu, taiteilija, kirjailija – *artist, writer*
Johanna Vuoksenmaa, valokuvataiteilija – *photographic artist*

State artist grants in photographic art: survey of quantitative development, distribution and effects 1970–1999

Aims and scope of the survey

The survey deals with state policies towards photographic art and its practitioners in Finland. It is part of an on-going study of the formation of the field of photographic art and of the occupation of photographic artist in Finland (see Karttunen 1991, 1993, 1998a, 1998b). The survey takes as its specific topic state artist grants (1–15-year stipends) in photographic art between 1970 and 1999. Their quantitative development is first explored in terms of number, length and monetary value. Then attention is paid to the grant-recipients according to sex, age, place of residence and type of photography. Finally, the impact of state grants is evaluated not only for its effect on the careers of individual photographic artists but also on the formation of the art form as a whole.

In Finland, photography – under the rubric ‘photographic art’ – became a state-recognised art form only in the 1960s. Until then, apart from random travel grants, it had been excluded from the range of state arts policies. In 1964, when a reform of the arts administration and support system was in the planning stage, the National Board for Camera Art, covering both cinema and photography, was established. The budget for 1967 brought the first earmarked appropriation for photographic art, reserved for state prizes. Photographic associations and exhibitions became subsidised in the late 1960s as well. When the artists’ grant system was renewed at the turn of the 1970s, photographic artists began to receive multiple-year stipends (‘state artist grants’) and grants for equipment, materials and exhibitions (‘project grants’). They became eligible as well for posts of artist-professors that were being established as part of the new grant system.

At the outset of the artist grant system there were actually no photographic artists in the fully occupational sense in Finland. Professional photographers or accomplished amateurs sometimes used the title or were referred to as such. For both groups art-making was merely a hobby or a sideline; usually it did not bring in any money, nor was it intended to. Solo exhibitions by photographers were rare, and the first specialised photographic gallery in the country was just about to commence operations as part of the newly-established Finnish Museum of Photography. Until the mid-1970s there was not even proper training available in photography. As an ‘art world’ photography was on the whole poorly developed. In society as a whole, photography was not considered an art, not at least one of the ‘high arts’.

Previous studies have indicated that state intervention has had an enormous effect on the formation and status of Finnish photography since the 1960s. It is claimed to be one of the main factors behind its differentiation into artistic and applied on the one hand and professional and amateur on the other. Admission to the state art administration and funding system was a crucial step on photography’s path towards legitimation as an art. This survey looks into the particular impact of the state grant system on the conditions of photographers and their status as artists. Its function in the wider study scheme is to throw more light on the key problem: how far is the state responsible for the emergence and professionalisation of the photographic artist in Finland?

State artist policies and the grant system in Finland

Finnish cultural policy applies mostly direct measures towards artists, above all yearly stipends and targeted grants. The current support system stems for the most part from the 1960s. From an individual artist's perspective the most substantial devices are the state artist grants that were established by the Artist Grant Act of 1969. Awarded for one, three or five years at a time, such grants are meant to support artists' work and study. An artist grant is paid in the form of a tax-exempt monthly salary, amounting at present to some FIM 73,400 per year. Recipients of artist grants are not allowed to hold full-time jobs.

To qualify for state grants, artists have to meet specific criteria with respect to experience and competence. Three- and five-year grants are meant primarily for "artists who have already shown their creative capacity". A certain percentage of one-year grants should be allocated to young or novice artists. When awarding artist grants, attention should be paid to fair and just distribution in terms of the recipients' mother tongue and place of residence.

The annual distribution of new one-, three- and five-year grants amounts at present to a total of 395 manpower years (the number of grants being 112, 41 and 32 respectively). 345 of these grant-years are awarded by art-form specific councils, which were also established as part of the 1960's reform. Currently they are nine in number: architecture, crafts and design, cinema, literature, music, photographic art, theatre and visual art. Each art form has a statutorily determined quota of grants (see Table 1, p. 6). A major share of state grants are earmarked for disciplines where own-account artists prevail, e.g. visual artists, authors and composers.

From 1982 to 1995, upon the recommendation of the Arts Council of Finland and the national art councils, the Ministry of Education awarded annually ten '15-year grants' (thus 140 in total). These long-term grants were awarded to artists over 40 years of age to provide subsistence until retirement. They were meant for "full-time artists accomplished in their field whose artistic activity is not being carried out as permanent employees". The actual length of such a grant depended on the recipient's age; the younger the artist, the longer the grant, even up to 20 years. In 1998, roughly 120 long-term grants were still running. No art form quotas were set for this grant type.

In 1995, when the awarding of new long-term grants ceased, the amount of five-year grants was increased by ten. Their number will be gradually augmented to 30 by 2006. These additional five-year grants are awarded by the Arts Council of Finland. No art form quotas have been fixed for them, but especially accomplished as well as cross-disciplinary artists might be favoured.

When the artist grant system was erected in the early 1970s, the annual distribution amounted to 218 manpower years. All these were short-term, i.e. 1–5-year, grants. In 1997, running 1–15-year artist grants added up to a total of 486 manpower years; the number of grants, as well as grant-recipients, was higher as one-year grants may be cut in half. Altogether FIM 34.8 million was spent on artist grants. This was over twice as much as in 1974 when the system was operating at full-tilt for the first time (though the

first grants were awarded for the year 1970, the cumulative effect of 3- and 5-year grants took force only in 1972 and 1974 respectively). (See Appendix Table 3, p. 25.)

In addition to artist grants, direct state support to artists would comprise of posts of artist-professors and pensions as well as project, travel and other targeted grants. Writers and visual artists are further compensated by grants for the free use of their works in libraries, museums and other public venues. Also artists in all fields are awarded state prizes annually. In 1997, direct state support to artists amounted to a total of FIM 127.2 million (see Table 1, p. 6). As much as 47 per cent of this sum was spent on artist pensions; the share of 1–15-year grants was 27 per cent.

Quantitative development and distribution of artist grants in photographic art

Short-term grants

The arts council system established in 1968 grouped cinema and photography together, both newcomers in the state arts administration, on the grounds of their use of similar equipment and labelled them as 'camera arts'. Between 1968 and 1976, they had a joint national art council. They also had a shared quota of state artist grants, ten manpower years annually (Table 2, p. 8). The coupling of cinema and film was soon shown to be a mistake, and in 1976, after several proposals for reform, the hybrid 'camera art' was dissolved. The National Council for Photographic Art began functioning in 1977. The shared grant quota for camera art persisted nevertheless till the end of the decade. Only in 1980, did photographic art gain its own quota of short-term grants, first six manpower years. Since then, its quota has been raised three times. From 1990 on, its annual allotment has been 15 manpower years: one five-year, two three-year and four one-year grants.

Although photographic art has managed to raise its quota of short-term artist grants by as much as 150 per cent since 1980 – more than any other art form by far –, it still receives only 4.3 per cent of the total (2.0 % in 1980) (Table 2, p. 8). Currently only architecture and arts criticism hold even smaller quotas. Photographic artists are however no more discriminated against than the average artist, as their share of grants corresponds to their share of applications (4.5 %) (see Appendix Table 7, p. 28). The fact is that the number of grant applications received by the arts councils has grown rapidly in the 1990s, due to the heavy recession and also to the constantly rising number of artists in most fields. In photographic art, despite the notable rise in its grant quota, admission has in recent years declined to ten per cent (Appendix Table 5, p. 26).

Between 1970 and 1999, altogether 202 short-term artist grants amounting to 284 manpower years were distributed to 138 different photographic artists (Table 3, p. 13). The number of manpower years allocated to photographic artists grew from 46 in the 1970s and 88 in the 1980s to as many as 150 in the 1990s. Of the 138 different grant-recipients, 85 had been awarded one grant, 45 two grants and 8 three or more grants (five at the most). The average accrual per recipient was 2.1 manpower years (max. 9.0).

At first the majority of grant-recipients in photographic art were men – as were the applicants. In the 1970s, there was only one woman among the 43 different grant-

recipients. In the 1980s, women received 12 per cent of the grants and 6 per cent of the manpower years allocated (hence their grants were shorter than the men's). During the last 15–20 years the number of female photographic artists has grown rapidly, a fact being reflected, yet with some delay, on the distribution of grants as well (Appendix Table 6, p. 27). In recent years, more women have also been nominated to the grant-awarding bodies (see Appendix List 4, p. 37). In 1990–1999, women received 40 per cent of the number of grants and 39 per cent of the manpower years distributed. This is approximately the average level among all art forms.

Over the years, grant-recipients in photographic art have become on average younger. Yet at the awarding of the first short-term grant age has risen from an average of 36.1 years in the 1970s to 37.5 years in the 1990s. The youngest ever recipient was 21. In 1995–1999, 85 per cent of artist grants went to the age-group under 45 years. The dominant group was between 35 and 44. (Figure 1, p. 14.) Most of the grants distributed in 1970–1999 went to those residing in the region of South of Finland (Table 4, p. 15). This was not unexpected as the majority of applicants come from the part of the country including the capital area. Their share of admissions was moreover greater than their share of applications. Nevertheless, among the other art forms geographical distribution of grants has been even more biased.

By type of photography the distribution of grants has changed notably over the 30-year survey period. State grants are in principle intended to promote the condition of professional artists. In the 1960s it was however unclear what 'art' or 'artist' actually meant within photography, and a professional photographic artist was an unknown quantity. At first a few amateur photographers of merit succeeded in gaining an artist grant, but most grants were given to photographers whose principal occupation was within applied photography. They were freelancing for or steadily employed by newspapers, photographic agencies or studios, and museums, etc. These 'professional photographers' still exist among the grant-recipients. For them, artist grants offer a chance to take leave of their job and to concentrate on "their own" work instead. They usually receive relatively short grants for carrying out a particular well-defined project.

In recent years, 'independent' photographers and photographic artists have received the lion's share of short-term grants. Their share has been growing since the establishment of the grant system – this holds good for their own absolute number as well. This group comprises people who practise art, nature, reportage or documentary photography. It is characteristic of these photographers to start out from their own ideas (as against assignments) and try to raise funding for their work from the state, foundations or other sponsors. In fact they often have to finance their arts-practice by working at arts-related or non-artistic jobs. For them, state grants present one of the alternative ways of supporting what they regard as their principal occupation. These grants are of course highly appreciated, for they make possible more or less full-time dedication to arts work for a lengthy period.

Long-term grants and additional five-year grants

Altogether eight long-term state artist grants were awarded for photographic artists in 1982–1995; this was six per cent of the total. In 1998, six photographers were still receiving a long-term artist grant (Table 5, p. 17) (the remaining two were enjoying a state

artist's pension). Of the additional five-year grants established in 1995, five have thus far been awarded to artists representing photography (recipients of these grants are difficult to classify as cross-disciplinary activity is favoured).

All artist grants 1970–1999

All in all, between 1970 and 1999, photographic artists had been awarded 215 short-term (1–5-year) or long-term (15-year) state artist grants amounting to 435.1 manpower years. The maximum accrual per person was 23.6 years. Four persons had received at least 20 years, and nine at least 10 years. (It should be noted that the survey is confined to grants which commenced between 1970 and 1999 but which had not necessarily been fully enjoyed by the end of 1999.) The most successful grant-recipients were predominantly middle-aged men. Though not all of them had formal training in photography (this holds true for nature photographers in particular), they could be described as professional photographers or photographic artists. They came from all over the country, not just Southern Finland.

From among the 142 different grant-recipients some 20 could be called as 'grant artists' or 'state artists'. There seems to exist a pipeline of state funding for certain types of practitioners of photography, characteristically nature or documentary photographers or so-called photographic artists. They are provided by state artist grants, similar working grants from regional arts councils, posts of artist-professors and regional artists. As established artists they have usually been quite successful in gaining project and publication grants as well. There are admittedly some 1–3-year gaps in their funding careers, but still the overall profile is coloured by dependence on state money. Moreover, between and also during grants, they often work at teaching jobs in publicly-owned and/or funded art schools.

The effects of grants

The survey is part of a wider study on the formation of the field of photographic art and of the occupation of photographic artist in Finland since the 1960s. One of the crucial research questions is the impact of state intervention on this process. The survey has focused on the specific role of the salary-like state artist grants established in 1969 as part of a major reform of the state arts administration and funding system.

In the early 1960s the situation in photography looked very different. Photography and photographers were not recognised as art and artists by the state and did not receive any public support. Moreover, photographic artist could not in fact be considered an occupation. The title was occasionally used by professional photographers or accomplished amateurs, neither of whom practised art photography for the purpose of earning income. By 1999, photographic art has established its status as a state-recognised art form, to be sure a minor one. Branches of photography and photographic occupations have been differentiated to a much greater degree, and photographic artist has clearly become an occupation. The market for art-photos being limited and other sponsors being absent, the practice of photographic art is nonetheless economically quite dependent on state funding.

The survey has established the exact scope of state support to photographic artists in the form of state grants in 1970–1999 to be 215 grants, amounting to 435 manpower years. This is no insignificant investment with regard to the initial zero situation, though it is of course very little compared with the dominant art forms. Yet even this much may have a wide-reaching influence on a small, emerging art form – especially when other sponsors are lacking. Evidently the career of many photographic artists has become quite different because of these grants. They have been able to concentrate on their artistic work full-time for lengthy periods, even up to 20 years. This is bound to have influenced not only the quantity but also the quality of Finnish photographic art.

What is also most important, access to the state art administration and funding system has helped photographers in raising their status as artists. Firstly, it has been a question of symbolic recognition. Secondly, it has meant economic opportunity to pursue a "pure" artistic career in photography. This has been especially welcome for photographers whose medium seems accessible to everybody. Their credibility as artists has also been threatened by their working on assignments for commercial purposes. State grants – and teaching jobs at publicly owned art schools – have made it possible for photographic artists not to become involved in 'applied' photography at all. They may now operate as would any other visual artist.

For the individual artist, the economic importance of state grants is still notable even though their real value has diminished since the establishment of the system. Currently, the artist grant hardly suffices for both living and working expenses, but perhaps can still ensure basic subsistence. Besides, state grants offer more than economic support. Allocated by the National Council for Photographic Art, they provide peer group recognition and have an altogether encouraging effect. The admission of a state grant spurs on photographic artists to do their best. It is not only a question of their own career but also a question of the fate of Finnish photography as a whole. The small size of the field notably amplifies this obligation. It also makes surveillance over the use of grants simpler for the National Council.

Who is the 'state' then? Artist grants, a most important precondition for full-time arts practice in Finland, are allocated by the national arts councils which are composed of representatives of artists' professional organisations. Their composition of course will determine who will get the money. Since the 1960s, the organisational field in photography has undergone great changes, not least because of the requirements of the state arts administration and its funding system. In the late 1960s, the Finnish photographic organisations first established a federation to act as a partner in negotiation with the state and to represent photographers in the arts administration. Finnfoto and its member organisations dominated the National Council till the early 1990s. Staying outside the federation, photographic artists founded their own professional association in 1988. The Union of Artist Photographers is currently represented in the National Council and is said to be quite powerful there. Thus state intervention has advanced the photo-artists' professionalisation at the organisational level as well. Within this scheme, state grants correspond to salaries, the state ('the people') corresponds to the employer and photographic artists of course to the employees, and their own professional associations functioning in the manner of trade unions.

To sum up, the survey has brought further support to the idea expressed in the earlier parts of this study – that state intervention has proved an essential condition for the emergence of the professional photographic artist in Finland. By means of grants and other types of direct support the state has provided the economic preconditions for the existence of the independent photographer or photographic artist. Participation in the statist system has advanced photographic artists in socio-aesthetic mobility, and it has also pushed them on towards a professionalisation at the organisational level. The effects of state intervention seem overall beneficial and innocent enough. Yet one might cynically point to the risk of the photographic artists becoming state artists, producing subsidised ‘academic’ art.

Työpapereita - Working Papers
Tutkimus- ja tiedotusyksikkö, taiteen keskustoimikunta
Research and Information Unit, the Arts Council of Finland
(ISSN 0788-5318):

- No. 1 Ritva MITCHELL & Sari KARTTUNEN: Why and How to Define an Artist?
Types of Definitions and their Implications for Empirical Research Results.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1991. ISBN 951-47-4484-5.
- No. 2 Matti LAHTINEN: Evaluating Music Policy.
Applying Ethnomusicological Frame of Reference of the Study of "A Political System
Directing the Production of Music".
The Arts Council of Finland. Helsinki 1991. ISBN 951-47-4485-3.
- No. 3 Tuulikki KARJALAINEN: Kuhmo Chamber Music Festival.
The Structure of the Festival's Economy and the Economic Impact of Festival.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1991. ISBN 951-47-4486-1.
- No. 4 Auli IRJALA: Säveltaiteilijatutkimus. Tutkimusjoukon kokoaminen.
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1991. ISBN 951-47-4417-9.
- No. 5 Auli IRJALA: Selvitys musiikki-instituuttien toiminnasta vuosina 1987-1989.
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1991. ISBN 951-47-4487-X.
- No. 6 Auli IRJALA: The Socio-economic Position of Composers and Musicians in Finland.
Collection of Data.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1991. ISBN 951-47-4538-8.
- No. 7 Ritva MITCHELL: On the Arts and Employment in Finland.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1991. ISBN 951-47-4541-8.
- No. 8 Presentation av forskningsprojekt och publikationer 20.3.1991.
Centralkommissionen för konst. Helsingfors 1991. ISBN 951-47-4542-6.
- No. 9 Paula KARHUNEN: Kuka on näyttämötaiteilija? Näyttämötaiteilijatutkimuksen lähtökohtia.
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1991. ISBN 951-47-4649-X.
- No. 10 Paula KARHUNEN: Who is a Scenic Artist? Starting Points in the Study on Scenic Artists.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1991. ISBN 951-47-4666-X.
- No. 11 Ritva MITCHELL: Patterns of Cultural Participation and Consumption in Finland in the 1980's.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1991. ISBN 951-47-5492-1.
- No. 12 Auli IRJALA: Valtion tuki säveltaiteilijoille 1980-luvulla.
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1991. ISBN 951-47-5493-X.
- No. 13 Ilkka HEISKANEN och Pasi SAUKKONEN: Kulturen och den regionala utvecklingen.
En översikt över de finländska forskningsprojekten.
Centralkommissionen för konst. Helsingfors 1991. ISBN 951-47-5721-1.
- No. 14 Paula KARHUNEN: Valtion tuki näyttämötaiteilijoille vuosina 1980-1991.
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1992. ISBN 951-47-5921-4.
- No. 15 Sari KARTTUNEN: Kuvataiteilijan ammatti.
Katsaus viimeaikaisiin tutkimussuuntauksiin taiteilijan asema -tutkimuksen näkökulmasta.
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1992. ISBN 951-47-6166-9.
- No. 16 Survey on the Economic Situation and Social Status of the Artist in Finland.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1992. ISBN 951-47-6266-5.
- No. 17 Auli IRJALA: A Minority in Music. Women as Professional Composers and Musicians.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1992. ISBN 951-47-6765-9.
- No. 18 Danielle CLICHE, Auli IRJALA and Eija RISTIMÄKI: National Cultural Policy Framework and Trends in
Finland.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1993. ISBN 951-47-8200-3.
- No. 19 Merja HEIKKINEN and Paula KARHUNEN: Focus and Functions of Public Support for Artists in Finland.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1993. ISBN 951-47-8693-9.
- No. 20 Eija RISTIMÄKI: The Role of Intermediary Bodies within the Finnish Public Cultural Administration.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1994. ISBN 951-53-0226-9.

- No. 21 Paula KARHUNEN: The Interaction between Artists' Professional Training and Employment in the Field of Finnish Theatre.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1994. ISBN 951-53-0227-7.
- No. 22 Merja HEIKKINEN: Effects of Direct Support on Artists' Incomes.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1994. ISBN 951-53-0228-5.
- No. 23 Henrikki HEIKKA: The Helsinki Metropolitan Area as a National and International Cultural Centre Area.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1994. ISBN 951-53-0229-3.
- No. 24 The Finnish Reply to the Inquiry Concerning the Role of the State in the National and International Cultural Development. Seminar "The Cultural Responsibility of the State", Stockholm, 19-20 August, 1994.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1994. ISBN 951-53-0230-7.
- No. 25 Merja HEIKKINEN & Sari KARTTUNEN: Defining Art and Artists as a Methodological Problem and a Political Issue. Paper Prepared for the ECPR Planning Session, Politics and the Arts, Bordeaux, April 27th - May 2nd 1995.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1995. ISBN 951-53-0972-7.
- No. 26 Merja HEIKKINEN and Paula KARHUNEN: Does Public Support Make a difference, and for Whom? The Role of Direct Support for Artists in Different Art Forms and its Relations to the Situation of Women Artists.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1996. ISBN 951-53-1013-X.
- No. 27 Paula KARHUNEN: Kuinka lama vaikutti? Näyttämö- ja säveltaiteilijoiden toimeentulo ja julkinen tuki vuonna 1992 sekä tulotason muutokset 1989-1992.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1997. ISBN 951-53-1470-4.
- No. 28 Merja HEIKKINEN & Paula KARHUNEN: Social Position of Artists in Finland.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1997. ISBN 951-53-1606-5.
- No. 29 Sari KARTTUNEN: Valokuvataiteen taiteilija-apurahat: Selvitys määrällisestä kehityksestä ja jakaumasta sekä merkityksestä 1970-1999. State artist grants in photographic art: Survey of quantitative development, distribution and effects 1970-1999.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1999. ISBN 952-5253-14-7.
- No. 30 Paula KARHUNEN: A portrait of a woman as an artist: Some research results concerning the career paths of female artists.
The Arts Council of Finland. Helsinki 1999. ISBN 952-5253-15-5.

Toimittajat - Editors:
Ritva Mitchell & Eija Ristimäki
Taiteen keskustoimikunta, Tutkimus- ja tiedotusyksikkö - The Arts Council of Finland, Research and Information Unit
PL 293 - P.O. Box 293
FIN-00171 Helsinki, Finland
Puh. - Tel. +358 (0)9-134 171
Telefax +358 (0)9-1341 7069
e-mail: ritva.mitchell@minedu.fi, eija.ristimaki@minedu.fi